OOST POST

SOERABAIJASCHE COURANT.

№. 84 ZESDE JAARGANG. 1858

PRIJS VAN INTEEKENING.
Per 6 maanden voor Soerabaya. . . . ƒ 7.50
„ „ „ „ Java. . . . . . . „ 9.—
„ „ „ „ Buitenbezittingen. . „ 10.—
„ „ „ „ Nederland. . . . „ 13.—
De OOSTPOST verschijnt elken *Maandag* en *Donderdag*.

DONDERDAG 21 OCTOBER.

Bij deze courant behoort een bijvoegsel.

INRIGTING VOOR JONGENS WEEZEN TE SOERABAYA.

II.

Wanneer wij het ontwerp nagaan, dat door ons in ons vorig blad is medegedeeld dan rijst bij ons de vraag op, waarom de hoofdcommissie van bestuur over deze daar te stellen inrigting te Batavia zal moeten zijn gevestigd, daar het toch de stad Sourabaija is, welke aan het gesticht leven en werkkracht moet schenken?

In geheel Nederlandsch Indie bestaat geene plaats, Batavia niet uitgezonderd, welke de geschikte middelen bezit om eene inrigting als die waarvan thans sprake is, in het leven te roepen, dan alleenlijk Sourabaija.

Het aanwezen aldaar van zoo belangrijke inrigtingen als het *marine établissement, de Fabriek voor de marine en het stoomwezen* en *de artillerie-constructie winkel* en de nijverheids etablissementen op groote schaal van de heeren BAIJER & Co en CURTIS & DORMAAR, hoedanigen nergens elders in geheel Nederlandsch Indie worden aangetroffen, maken Sourabaija tot de eenige geschikte plaats, om jongelingen te bekwamen in ambachten en bedrijven, mitsgaders in hoogere vakken van industrie, zoo als het stoomwezen en den scheepsbouw.

Dit is door den ontwerper van het plan dan ook wijsselijk alzoo begrepen geworden en vreemd komt het ons alzoo voor, dat bepalingen als de ondervolgenden hunne plaats in het ontwerp hebben kunnen vinden.

2 Het bestuur dezer belangrijke zaak, zal voorloopig worden opgedragen aan eene hoofdkommissie, welke te *Batavia* gevestigd zal zijn, en aan eene plaatselijke kommissie te *Soerabaija*.

Op alle hoofdplaatsen van *Nederlandsch-Indie* zal de hoofdkommissie door een agent worden vertegenwoordigd, zijnde de verzekering verkregen, dat geene bedenkingen bestaan bij de Regering, dat de eerste gewestelijke ambtenaren, des verkiezende, aannemen de betrekking van plaatselijken agent van de hoofdkommissie.

Bij de vervolgens te arresteren reglementen, zal het bestuur nader worden bepaald.

21. Twaalf medestichters van de hoofdplaats *Batavia*, te weten: zij, die voor de hoogste bijdragen zullen hebben ingeschreven, en zoo mogelijk zes van elke categorie in artikel 19 vermeld, zullen door den ontwerper van dit plan worden verzocht, zich te vereenigen tot het kiezen van elf personen, om aanvankelijk de hoofdkommissie van bestuur uit te maken.

22. Deze elf personen benoemen uit hun midden een voorzitter en een secretaris mede lid.

23. De hoofdkommissie van bestuur zal voorts de plaatselijke kommissie van bestuur benoemen; zijnde de verzekering verkregen dat geen bedenkingen bestaan bij de Regering, dat de autoriteiten te *Soerabaya*, des verkiezende aannemen de betrekkingen van president, leden en secretaris van de plaatselijke kommissie van bestuur.

Naar onze bescheidene meening kan er geene enkele billijke reden bestaan, waarom de hoofdcommissie van bestuur niet zoude kunnen gevestigd worden op de plaats zelve waar de inrigting moet worden tot stand gebragt en in stand gehouden.

Ware het doel van den ontwerper geweest om op meerdere plaatsen in Nederlandsch Indie inrigtingen van gelijksoortigen aard tot stand te brengen, zoo zoude het niet meer dan billijk geweest zijn dat alle die inrigtingen te zamen van uit de hoofdplaats waren bestuurd geworden; doch dit is thans het geval niet, en wij vrezen dat het aanzijn der hoofdcommissie te Batavia geen ander gevolg kan hebben dan dat daardoor de handelingen der plaatselijke commissie van bestuur te Sourabaija, welke toch wel het wezenlijke daadwerkelijke bestuur zal uitmaken, zullen worden belemmerd en als het ware geneutraliseerd.

Alleen Bestuurders te Sourabaija gevestigd kunnen het bestuur in den waren zin des woords voeren; zij alleen kunnen zich met eigen oogen overtuigen van alles wat tot den geregelden gang der inrigting betrekking heeft; van het goede gedrag der kweekelingen, van hunne meerdere of mindere geschiktheid voor eenig ambacht, bedrijf of vak van hoogere industrie, van hunne vorderingen in het lager onderwijs, van het gedrag en de geschiktheid der opzieners of huisvaders.

En wat zoude er dan na dit alles voor de hoofdcommissie van bestuur te Batavia overblijven? De geldelijke administratie of het beheer over het kapitaal der inrigting. Maar, vragen wij ten dien opzigte: Levert de stad Sourabaija dan geen genoegzaam aantal mannen op, aan wier beheer de liefdadigheid van geheel Nederlandsch Indie hare liedegiften zoude kunnen toebetrouwen; Is te dezer plaatse dan geene vereeniging van elf of twaalf mannnen te zamen te brengen, die jaarlijks eene verantwoording en een verslag zullen kunnen uitbrengen, waaruit zal kunnen blijken dat zij de inrigting met naauwgezetheid hebben bestuurd en dezelve hebben gebragt tot eenen staat van bloei en welvaart, waardoor zoo veel nuttigs zal zijn tot stand gebragt als eene hoofdcommissie van bestuur te Batavia zoude kunnen te weeg brengen?

Het bewijs dat er onder Sourabaijasch ingezetenen mannen worden aangetroffen die hunne kundigheden en hunnen kostbaren tijd veil hebben, wanneer het de daarstelling en instandhouding geldt van stichtingen van liefdadigheid, waardoor het lot van het inlandsche kind kan worden verbeterd en verlichting en beschaving onder die klasse der Europesche bevolking kan worden verspreid, wordt geleverd in de AMBACHTSSCHOOL, welke ruim drie jaren bestaan heeft en op den 30sten September 1856 met een aantal van drie en zestig leerlingen werd ontbonden, omdat men van uit Batavia daarin geene genoegzame

---

DE BESCHERMHEILIGE DER KEUKENMEIDEN.

DOOR ALPHONSE KARR.

Welk geluid weêrgalmt in de bergen die mijne vreedzame woning omgeven? het kanon? en waarom dat? Het kanon, die *ultima ratio regum*, die aldus zelfs hun vreedzame tegenwoordigheid doen aankondigen, om den donder na te bootsen, die de tegenwoordigheid der goden aankondigde.

Dit geluid heeft een roodborstje verschrikt, dat mij sedert eenige dagen op een oranjeboom, nabij mijn venster, op zijn morgenzang kwam onthalen.

Het is heden den 4den December en de dag van St. Barbara. Santa Barbara is hier de beschermheilige der kanonniers, en kanonniers vereeren Santa Barbara; zij brengen haar nu eene soort *aubade*.

Welk eene muzijk! is het stuk door Verdi gecomponeerd? waar is mijn arm roodborstje heengevlogen? Helaas, in dit quazi italiaansche land, een der beide vaderlanden der muzijk, eet men de nachtegalen; — uit gulzigheid? of uit jaloezij?

Waarom hebben de kanonniers Santa Barbara tot beschermheilige gekozen?

Dit is een van die vele zaken, welke ik niet weet. Santa Barbara stierf, volgens zekere legende, in 306, onder de regering van Galerius, volgens anderen, in 235, onder die van Maximinus; in beide gevallen een tiental eeuwen voor men zich van het kanon bediende. Het ware beter geweest den monnik voor heilig te verklaren wien men de uitvinding van het buskruid toeschrijft.

Het italiaansch martelarenboek had den kanonnier slechts de moeijelijkheid der keuze gelaten, zoozeer is het opgevuld met namen van gelukzaligen, waarvan wij in Frankrijk zelfs geen denkbeeld hebben.

Dit is een troostrijke gedachte. De oude en nieuwe geschiedenis heeft ons zoovele weinig achtenswaardige namen nagelaten, dat gij, als ik, met genoegen zult vernemen, dat de hemel sterker bevolkt is dan wij denken, en dat de eindsortering der brave lieden betere resultaten oplevert dan de schijn zou doen vermoeden.

Behalve de driehonderd vijf-en-zestig gelukzaligen van den kalender, zijn er nog een groot aantal anderen. Die van den kalender zijn als de sterren, welke ons het meest nabij zijn en die men ontwaart als men eenvoudig naar den hemel ziet; de andere zijn als de sterren, die men slechts met behulp der telescopen bemerkt.

Men vereert hier gelukzaligen waarvan ik nooit had hooren gewagen, en onder wier bescherming men de kinderen plaatst, door hunne namen aan deze te geven. De populaire geschiedenis van Santa Zitta is waardig dat ik haar u verhale. De overleveringen hebben eene naïveteit, welke steeds boeit.

Santa Zitta is de beschermheilige der keukenprincessen.

Santa Zitta was eene genueesche, aan hare meesters getrouwe, maar aan Gode nog trouwere keukenmeid. Zij had het ongeluk meesteressen te hebben die op het punt van godsdienst nog al onverschillig waren; 't waren echter goede lui, niet zeer rijk, hielden eene kleine huishouding en hinderden haar niet in de vervulling harer pligten, mits de keuken er niet door leed en haar zedige maaltijden op de bepaalde uren gereed waren.

Zitta was, zegt men, in haar vak zeer bedreven. Ik ben half geneigd om te gelooven dat dit het gevolg van hoogere gunst was, want de genueesche keuken is een ongemakkelijke keuken.

Het volk van Zitta nu was niet zeer stipt op het punt der vischdagen. Zitta achtte het haar pligt, in gematigde termen hier tegen op te komen, doch dit werd slecht opgenomen en had ten gevolge, dat de achteloosheid van hare meesteres overging in eene gewoonte van op vischdagen vleesch te eten, opdat het niet zou schijnen dat zij aan de vertoogen harer diensmaagd gehoor gaf.

Zitta vroeg zich zelve af of zij moest gehoorzamen en verboden spijzen toebereiden; na eenige overweging kwam zij op het denkbeeld om, door een wonder harer kunst, aan de met olie toebereide visch en groenten, het voorkomen en den smaak van vleesch en met vet toebereide groenten te geven.

Het geheim is verloren gegaan.

Wat Zitta betreft, zij vastte die dagen, of at slechts brood.

Daar staat geschreven: men kan geene twee meesters te gelijk dienen. Terwijl Zitta dus hare aardsche meesters zoo goed zij kon diende, bragt zij de zorg voor hare keuken toch eenigzins aan die voor hare ziel ten offer. Zij bezocht ijverig de kerken; het gebeurde wel eens dat zij zich verlaatte en, ondanks hare behendigheid, het middagmaal niet op het bepaalde uur kon opdisschen. Eenige stukken gebraad waren soms gebrand, eenige gebakjes mislukt, maar Zitta beloofde in het vervolg beter te zullen oppassen; de goede keukenmeiden waren overigens toen, even als nu, zeer schaars te Genua, en men had haar moeijelijk door een andere kunnen vervangen.

Op zekeren dag dat haar volk een diner gaf, eene gedenkwaardige gebeurtenis daar te lande, beval de Signora Zitta de spijzen sterk aan. Zitta stond dan ook voor den dageraad op, liep de markten af, en kwam met eene menigte eetwaren terug. Vervolgens ging zij naar de kerk, doch raakte daar zoo in gebed en overpeizing verdiept, dat zij niet bemerkte dat de mis geëindigd was en alle aanwezigen het gebouw verlieten; zij bleef er alleen en peinzende achter en ontwaarde niet dat het eene uur na het andere verliep.

levenskracht bespeurde, en destijds het voornemen bestond om van Gouvernementswege eene *technische* of *polytechnische* inrigting te dezer stede daar te stellen.

Het was destijds niet aan de bestuurders der AMBACHTSSCHOOL te wijten dat er te Sourabaija geen plekje grond bestond dat van 's lands wege om niet in eigendom kon worden afgestaan, dat hare voorstellen om hare inrigting meer onder dadelijk beheer van het Gouvernement te brengen schipbreuk leden op eene weigering, waarvan de beweegredenen het gevolg moesten na zich slepen dat alle ijver bij onderwijzers en leerlingen werd uitgedoofd.

Mannen als de stichters der ontbondene AMBACHTSSCHOOL bestaan er te Sourabaija nog in genoegzamen getalle, en aan dezulken zoude wij bij voorkeur het hoofdbestuur over de daar te stellen INRIGTING VOOR JONGENS WEEZEN wenschen te zien opgedragen. De kieschheid verbiedt ons hier namen te noemen, maar wij vertrouwen dat bijaldien de geachte ontwerper van het besprokene plan, die, zoo wij ons niet vergissen, in vele jaren Oostelijk Java niet heeft bezocht, de stad Sourabaija, hare inwoners en inrigtingen vóór het vervaardigen van zijn ontwerp persoonlijk had leeren kennen in hunnen tegenwoordigen toestand van ontwikkeling, vooruitgang en verlichting, hij zelven de voorkeur zoude hebben gegeven aan de vestiging van het hoofdbestuur zijner inrigting op de plaats zelve, waar die tot stand zal moeten komen.

Indien wij ons omtrent de openbare meening niet vergissen dan zoude eene wijziging van dat gedeelte van het besprokene ontwerp in den geest door ons hierboven opgegeven, de deelneming in Oostelijk Java zeer bevorderlijk zijn.

Redactie.

DE INDISCHE SCHOOLBODE.

In het September nummer van dat blad, lezen wij het navolgende:

Tot ons leedwezen zijn wij niet in staat, de besluiten der Hoofdkommissie van Onderwijs mede te deelen. Op onze driewerf herhaalde schriftelijke aanvrage hebben wij de eer niet mogen genieten door den Sekretarie dier kommissie met eenig voldoend mondeling antvoord — veel minder met een letter schrifts — verwaardigd te worden! Wij laten deze handeling geheel voor rekening van den Secretris, omdat wij ons niet kunnen voorstellen, dat hij ook hierin volgens voorschrift der Hoofdkommissie heeft gehandeld; doch naar hetgene wij mondeling van haar vernomen hebben, gelooven wij niet, de benoemingen in den vervolge meer te kunnen leveren. Mogten wij ons hierin vergissen, dan zijn wij volkomen bereid, voor dit artikel amende honorable te vragen, immers voor zoo ver de Hoofdkommissie als ligchaam betreft. Wat nu voor het overige de handelwijze der kommissie ten onzen opzigte aangaat, hierover hebben wij reeds onze meening gezegd, trouwens, de dagbladpers heeft deze zaak besproken en haar op juiste wijze omschreven en gekarakteriseerd.

Wij voor ons wenschen op het ingeslagen pad voort te gaan, in de hoop, dat wij, in weerwil van de onthouding der besluiten van de Hoofdkommissie, een genoegzaam aantal abonné's zullen behouden, om de kosten van ons blad te dekken. Met bede om verdere ondersteuning aan het publiek, denken wij ons blad ook het volgend jaar uit te geven, en steeds te toonen, dat de woorden: verlichting, veredeling, vooruitgang, geen ijdele klanken, geen slechts op bijzondere plaatsen of in deze of die vereeniging geijkte termen zijn, maar dat zij wel degelijk in het werkelijke leven in praktijk gebragt moeten worden.

Wat tot deze aankondiging aanleiding gegeven heeft, hebben wij in ons Nummer 73 reeds besproken, en ons gevoelen omtrent de handelingen der Hoofdcommissie van onderwijs medegedeeld.

Met genoegen ontwaarden wij dat de Redactie van het dagblad, gewijd aan de belangen van opvoeding en onderwijs, het besluit genomen heeft om ook zonder de medewerking der Hoofd Commissie van onderwijs hare taak voort te zetten. Dit haar besluit zal voorzeker ook bij de lezers van dat blad bijval vinden; wanneer de Redactie voortgaat om met gepaste vrijmoedigheid en met eerbied voor de *wet* de belangen van opvoeding en onderwijs te bespreken, dan zal *de willekeur*, welke getracht heeft hare stem te smoren, niets ten haren nadeele vermogen, en zij in eene toenemende belangstelling van het publiek de beste vergoeding vinden voor het ongelijk dat haar werd aangedaan. Velen immers zullen voorzeker gaarne de geringe som van *f* 5 's jaars willen afzonderen, om deze onderneming, de eenige welke in het vak van onderwijs in Nederlandsch Indie bestaat, te helpen ondersteunen en in stand houden. Moge daartoe ook van onze zijde deze korte aanbeveling van eenig nut zijn.

Redactie.

OFFICIEEL GEDEELTE.

JAVASCHE COURANT,
van den 16den *October* 1858. N°. 83.

Civiel Departement.

BENOEMD:

Tot assistent-resident voor de comptabiliteit, tevens superintendent van het vendu-departement te Samarang, de hoofdkommies bij de algemeene rekenkamer R. Keijzer.

Tot kommies op het residentiekantoor te Banjoemaas, de ambtenaar ter beschikking van den resident der Wester-afdeeling van Borneo K. W. F. van der Eb.

GESTELD:

Ter beschikking van den resident der Wester-afdeeling van Borneo, J. J. P. Halkema, laatst klerk bij de hoofdadministratie der marine, thans op wachtgeld.

Militair Departement

ONTSLAGEN:

Uit Z. Ms. militaire dienst, de aspirant-betaalmeester M. L. van Dorsten.

BENOEMD:

Tot adjudant bij den waarnemenden inspecteur der schutterijen en pradjoerits, de eerste luitenant-adjudant bij het 2de bataillon infanterie R. N. Bär; met bepaling, dat hij bij het leger zal worden gevoerd voor memorie.

BEVORDERD:

Tot eersten luitenant bij het wapen der genie en sappeurs, de tweede luitenant van dat wapen W. C. L. Ruijs.

VERLEEND:

Een tweejarig verlof naar Nederland, wegens ziekte, aan den onder-intendant der eerste klasse van de militaire administratie J. C. Steinmetz.

Overvoer van Houtwaren van Bandjar Ledok (Residentie Rembang) naar het eiland Banda.

Op den 23sten November aanstaande, des voormiddags 10 ure, zal door den resident van Soerabaya, overeenkomstig het reglement op het houden van uitbestedingen (staatsblad 1829 no. 67), in het openbaar worden uitbesteed de chartering van schepen voor den overvoer van gouvernements houtwerken van Bandjar Ledok (residentie Rembang) naar het eiland Banda.

De directeur der producten en civiele magazijnen maakt bekend, dat, in den loop der maand Junij 1859, op eenen nader door den resident van Soerabaya te bepalen dag, ten kantore van hem resident, overeenkomstig het reglement op het houden van uitbestedingen (staatsblad 1829 no. 67) zal worden uitbesteed de levering van laadpraauwen voor het overvoeren voor 's gouvernements rekening van personen, paarden, slagtvee, gelden en goederen van en naar de reede van Soerabaya.

De wd. hoofd-administrateur der marine maakt bekend, dat, op een nader te bepalen datum, in de tweede helft der maand November dezes jaars, te Batavia, Samarang en Soerabaya eene publieke uitbesteding zal gehouden worden voor de levering van benoodigdheden ten dienste der marine, gedurende het jaar 1859.

VERTREK VAN DE LAND-MAIL

VAN SOERABAYA.

In de maand November „ Woensdag den 3den en Vrijdag den 19den.

„ „ „ December „ Zaturdag den 4den en Maandag den 20sten.

(*Gratis.*) De ondergeteekende heeft de eer beleefdelijk te verzoeken om de terugzending, aan zijn bureau of aan zijn adres, van de inteekeningslijsten, op welke is ingeschreven ten behoeven van de door den Hoog Edelgestrengen Heer REIJNST ontworpen INRIGTING VOOR JONGENS WEEZEN TE SOURABAIJA.

SOURABAYA, 20 *October* 1858. — *De Resident*, VAN DER WIJCK.

(*Voor de policie.*) Aan de gemeente wordt bij deze bekend gemaakt, dat de brug, geplaatst voor het établissement der scheepsbouwmeesters CURTIS en DORMAAR, aan de oostzijde der kaliemaas, van af den 21sten tot en met den 25sten dezer, zal gesloten zijn, en dat derhalve de passage zal moeten genomen worden, langs het officiers kampement van het Citadel Prins Hendrik.

De Adsistent Resident voor de policie,
(1061) P. SWERVER.

OPROEPING VAN CREDITEUREN.

In de *Javasche Couranten* van 9 en 13 October no. 81 en 82, worden opgeroepen de debiteuren en crediteuren in de navolgende boedels:

Door het collegie van boedelmeesteren te Batavia, van wijlen den Chinees Jouw Sielong.

Door de agenten der Soerabaijasche wees- en boedelkamer te Probolingo, van wijlen den Chinees Kwat Tjinkwië.

Door de weeskamer te Soerabaija, in het faillissement van den Chinees Kwakanghan.

Door de agenten der Soerabaijasche weeskamer te Sumanap. van wijlen den Moor Ibrams sap.

Door den testamentairen executeur te Ambal, (residentie Bagelen), van wijlen mevrouw de weduwe F. G. Schultze geboren Thierens.

VENDU-DEPARTEMENT.

VERKOOPING.

Op Vrijdag den 22sten October 1858.

Voor de toko van den heer van Boeckholtz in de Chin. kamp.

Op Zaturdag den 23sten October 1858.

Voor de woning van den heer Worms te Krambangan van 37 Macassar paarden, en daarna, in het Etablissement van de firma Adam & Co te Kalimaas van 114 paarden.

Op Maandag den 25sten October 1858.

Verpachting van amfioen en van de kleine middelen, in den dalem van den Regent alhier.

Plotseling ontwaakte zij uit haar droom en zag met verbazing en ongerustheid dat het duister was. IJlings verliet zij de kerk en zag naar den hemel, dien zij meende dat met dikke wolken bezet was. De hemel was zuiver blaauw, maar de zon ging onder. Zitta was halfdood van schrik, zij dacht aan het diner, met welks toebereiding zij nog geen aanvang gemaakt had, toen het moest worden opgedischt.

Zij liep echter zoo snel zij kon naar huis, denkende dat zij zou worden weggejaagd, hetgeen zij ook verdiend had, want zij was in hare pligten jegens haar meesters te kort geschoten en bragt hen in groote verlegenheid, want men geeft te Genna geen diner zonder er goede redenen voor te hebben; een diner is er eene gebeurtenis van groot gewigt, èn voor hen die het geven, èn voor hen die het zien geven.

De aandacht was ten hoogste gespannen.

Wat zou men zeggen, als men, nadat de gasten vereenigd waren, volstrekt niets had om hen te eten te geven? Zitta's meesters zouden vernederd, uitgelaghen, met den vinger nagewezen worden, de gasten zouden meenen dat men den spot met hen dreef en zich beleedigd achten. Het minste wat Zitta kon gebeuren, was, dat zij met schande werd weggezonden, en eene zoo *éclatante* omstandigheid gebeurd, zou haar zeer moeijelijk eene andere dienst doen vinden.

Hare betrekking te verliezen ware eene opoffering, waarin Zitta zou hebben toegestemd, maar zij was uiterst verdrietig over het leedwezen, dat zij hare meesters berokkende, de ondanks hunne onverschilligheid wat betreft de vastendagen, toch goed voor haar waren en regt hadden op hare dankbaarheid. Bij het huis gekomen, durfde zij niet naar binnen gaan en wilde zij vlugten. Spoedig overdacht zij echter dat zij de berispingen niet ontwijken moest.

Er was toen geene beschermheilige der keukenmeiden, want Zitta was daartoe bestemd. Zij wist dus niet tot welke heilige zich te wenden. Zij wendde zich tot God en stortte een vurig gebed uit, opdat hij haar kracht mogt schenken om de verwijten te verduren, welke hare onbegrijpelijke onachtzaamheid haar op den hals zou halen. Plotseling bleef zij op den trap stil staan; eene aangename geur van gebraad en gebak deed hare reukorganen aan.

„Wat is dat?" dacht zij, „ruik ik daar geen eten? Zou mevrouw mijne afwezigheid bemerkt en eene andere keukenmeid ontboden hebben. Ik zal niettemin weggejaagd worden, maar hun diner zal ten minste in orde en alleen de schuldige gestraft zijn." Zitta deed eenige schreden voorwaarts en bleef staan en ademde nogmaals den geur in, die zich door het huis verspreidde. „Zij, die dit toebereidt," zeide zij, „is gewis zeer bekwaam." En nu kwam een gering gevoel van menschelijke trots in haar op, dat zij echter oogenblikkelijk onderdrukte. „Ik meende de eerste te zijn, maar hier is er eene, die het ten minste zoo goed doet als ik."

En Zitta trad de keuken binnen.

Op het oogenblik dat zij dit deed, hoorde zij een gerucht als het geklap van vleugelen en zag niemand, doch zij schreef dit gerucht toe aan het gestrijk der rokken van de keukenmeid, die plotseling in eene aangrenzende kamer was overgegaan. Er was vuur in de fournuizen, de braadpannen. waaruit geurige rookwolken opstegen, stonden er op.

Zitta ligtte de deksels op en proefde.

„Ik vergiste mij," zeide zij, „door te zeggen, dat zij, die dit gedaan heeft, op mijne hoogte staat, ik ben zelf niet waard dat ik haar voorschoot losmaak; ik wist niet dat mijne kunst zoo ver kon gaan. Maar waar is toch die keukenmeid?"

Zij wachtte; niemand kwam. „Maar" zeide zij toen, „hoe is het mogelijk dat iemand, die zoo kundig is, het eten aan aanbranden blootstelt?"

Zitta ligtte de braadpannen op en bemerkte dat het vuur blaauw was. Zij zocht de keukenmeid en vond niemand. Zij zag alleen dat de tafel onuitsprekelijk zindelijk en netjes gearrangeerd was. In de eetzaal ontmoette zij hare meesteres, die zeide: „Welnu Zitta, zijt gij gereed?"

„Signora," zei Zitta, „het eten is klaar, maar ik zie niemand."

„Niemand, wat meent gij? De gasten zijn met mijn man op het terras." Zitta geloofde dat zij droomde of gedroomd had.

Zij bragt het eten op tafel. Het was alleruitmuntendst. In sommige familiën, waar de overlevering de herinnering van dit feestmaal bewaard heeft, spreekt men er nu, na twee honderd jaar, nog van.

Zitta dankte God. Engelen, zegt men, waren terwijl zij in de kerk was, hare pot komen koken.

Dat moet een bekoorlijk tooneel zijn geweest, al die engeltjes, ongetwijfeld gelijkende aan die welke men op Murillo's schilderijen ziet.

Stel ze u eens voor, met voorschootjes aan en katoenen mutsjes op het hoofd, van het eene fournuis naar het andere vliegende, de sauseu roerende en van de tippen hunner rozenvingertjes proevende.

Dit nu is de geschiedenis van Santa Zitta, zoo als mij die werd verhaald door Nervi, mijne keukenmeid, die, helaas! zelve kookte.

(*Redactie.*)

ADVERTENTIEN.

GEBOORTEN.

Bevallen van eenen *ZOON*, M. T. C. Smitt, *Geb. Bouwer.*
Soerabaya, 15 *October* 1858. (1035)

STERFGEVALLEN.

Heden overleed ons jongste DOCHTERTJE, in den ouderdom van vier maanden.
Soerabaya, H. DE BRUIJN.
16 *October* 1858. M. DE BRUIJN.
Hamar de la Bréthonière.
Eenige kennisgave. (1044)

VENDUTIE.

Op Vrijdag den 22sten October a. s.
BIJ
D. D. VAN BOECKHOLTZ.
Van DIVERSE COMMISSIE GOEDEREN.
(1045)

UITBESTEDING.

De Hoofd-Ingenieur van den Waterstaat te Soerabaya maakt bij deze bekend dat op Zaturdag den 23sten October 1858, des morgens ten 9 ure ten zijnen kantore eene openbare UITBESTEDING zal worden gehouden, wegens het vernieuwen van het dek van de brug te *Wonokromo*, van eenige brugleggers, en het verbeteren van de vleugelmuren van de landhoofden dezer brug, waarvan bestek en voorwaarden ten gemelde burele ter inzage liggen van kelanghebbenden.
De Hoofd-Ingenieur chef der vierde waterstaats afdeeling.
Bij absentie
De Ingenieur,
(1036) VAN HALL.

VENDUTIE

Op Zaturdag den 23sten dezer.
In de pakhuizen aan de *Kaliemaas* van 114 PAARDEN, waaronder schoone spannen. pas aangebragt van *Sumbawa*, per **ALMASHOOR.**
Soerabaya, ADAM & CO.
20 *October* 1858. (1053)

VENDUTIE.

Op Zaturdag den 23sten dezer.
Ten huize van den Heer Worms, *Krambangan.*
VAN 36 STUKS PAARDEN.
Pas aangebragt van *Macassar* per **JEANNETTE MARIANNE**, Kapt. Dannekes. (1050)

VENDUTIE.

Op Dingsdag den 26sten October a. s.
Bij Mohamat Tair te kampong *Ketapang.*
Van DIVERSE TOKO en COMMISSIE GOEDEREN, als 400 stuks MOUSSELINES No. 30, eene partij KOPJES en SCHOTELTJES, JATIHOUTEN PLANKEN, GOUD en ZILVERWERKEN en JUWEELEN, enz. enz. (1055)

VENDUTIE.

Op Woensdag den 27sten October 1858.
Zullen te *Grissee* de ondervolgende perceelen, behoorende tot den faillieten boedel van den alhier woonachtigen Arabier Sech Oemar bin Osman Basoan, publiek worden verkocht; als
- Een ERF met het daarop staande STEENEN met pannen gedekt HUIS, gelegen in de maleidsche kamp te *Grissee*, verponding nummer 284.
- Een IDEM als boven, gelegen in de kampoeng *Poelo* te *Grissee*, verponding No. 321.
- Een IDEM als boven en bijgebouwen, te *Petjakran*, verponding No. 386.
- Een vijfde aandeel in zeker ERF, idem, als boven, verponding No. 392, en
- Een ERF gelegen in de kampoeng *Poelo*, verponding No. 316.

Grissee, *De Agenten der Soerabayasche den 27sten September* 1858. *boedelkamer van Grissee*,
D. W. VAN HUTTEN.
(957) W. TAWARIS.

VENDUTIE WEGENS VERTREK.

Op Vrijdag den 29sten October
Ten huize van den Heer H. J. Reekers, te *Pesappen in de Rozendoornlaan*, van deszelfs NETTEN INBOEDEL, bestaande uit meest alle eigengemaakte en goed onderhouden MEUBELEN, als BANKEN, STOELEN, RONDE, VIERKANTE en PENANT TAFELS, KASTEN en BUFFET; voorts net bewerkte IJZEREN LEDIKANTEN voor één en twee personen, SPIEGELS en SCHILDERIJEN, HANG en TAFELLAMPEN met en zonder onderschotels, ACCURAAT LOOPENDE KLOKKEN en PENDULES, verder eenige SMIDS en KOPERSLAGERS GEREEDSCHAPPEN, ROOD en GEEL KOPER, een partij IJZERPLAAT en STAAFIJZER, BLOEMEN in potten, en hetgeen verder te voorschijn zal worden gebragt. (1040)

UITBESTEDING.

Op Zaturdag den 30sten October 1858.
Zal door den ondergeteekende, ten zijnen kantore onder nadere goedkeuring, publieke uitbesteding worden gehouden van de leverantie van ZES HONDERD DUIZEND STUKS GEWONE METSELSTEENEN, bestemd voor het eiland *Banda.*
De voorwaarden waarop deze uitbesteding zal geschieden, liggen ter lezing ten kantore voornoemd, terwijl het standmonster aldaar ter bezigtiging voorhanden is.
De Hoofd Ingenieur, Chef der 4de Waterstaats Afdeeling.
(960) **H. DE BRUIJN.**

VERKOOP VAN EEN HUIS

Op Maandag den 1sten November 1858,
Zal door de *Weeskamer*, ter plaatse alwaar het perceel is gelegen, publiek worden verkocht EEN ERF, HUIS en BIJGEBOUWEN, staande in het Chineesche kamp (kampong Bibis), voor de helft behoorende tot den insolvent verklaarden boedel van den gefailleerden Chinees Kwa Kanghan, en voor de wederhelft aan de Chineesche vrouw Ieijam Nio.
De Secretaris der Weeskamer,
(1037) J. F. DEIBERT.

VENDUTIE.

Op Donderdag. den 4den November, e. k.
In de pakhuizen van Ruyl Cramer & Co, van DIVERSE GOEDEREN, als KOFFIJ, ZEEP, enz. enz.
(1063.)

VENDUTIE WEGENS UITVERKOOP VAN GOEDEREN.

Op Dingsdag den 23sten November a. s.
BIJ J. Y. KINGDOM
DOOR
D. D. VAN BOECKHOLTZ.
Van IJZEREN POMPEN, KOPEREN TUINSPUITEN, MERINOS DAMES en HEEREN BORSTROKKEN, STOLPEN, FIJNE KOUSEN, SOKKEN, CACHEMARINE OMSLAG DOEKEN, ECHTE ENGELSCHE JAGTGEWEEREN, Do. VIJLEN in soorten, DEURSLOTEN, GRENDELS, HENGSELS, SCHARNIEREN, LAMPKOUSEN, eerste kwaliteit, ALBATA PLEETEN VORKEN en LEPELS, VOETMATEN, diverse soorten van HOUTSCHROEVEN, BALANCEN met IJZEREN GEWIGTEN, KEUKEN GEREEDSCHAP, VERW in blik, BESTE ENGELSCHE SCHAREN, en PENNEMESSEN, GERAFINEERD KRIJT, 2 REVOLVER GEWEREN, 3 UITMUNTENDE SCHEEPS CHRONOMETERS 2 VIS-A-VIS. een BENDIE met Engelsche veeren, assen en olie bussen, en meer andere goederen, te veel om op te noemen.
Inmiddels zijn bovenstaande artikelen, tegen verminderde prijzen uit de hand te koop. (1022)

VERTREK VAN SCHEPEN.

TER BIJLADING NAAR AMSTERDAM

wordt ruimte aangeboden in het Nederlandsche schip *ATLAS*, Kapt. B. Bakker. Voor informatie adres
De Agenten,
(924) **P. KERVEL & CO.**

ADVERTENTIE.

Op het bureau van den Onder directeur der Genie alhier, bestaat gelegenheid tot het plaatsen, tegen *primo November*, van EEN of TWEE KLERKEN.
Het schrijven van eene goede duidelijke hand en zuiver copieeren zijn hoofdvereischten; eenige rekenkundige kennis strekt tot aanbeveling.
Belanghebbenden gelieven zich te adresseeren op het bureau voornoemd, in het kampement nabij de Citadel. *De Luitenant Kolonel Onder directeur der Genie, in de 3de Militaire afdeeling op Java.*
(1033) **J. C. R. STEINMETZ.**

Bij beschikking van den Raad van justitie te Soerabaya dd. 13 October jl. is aan de alhier gevestigde firma Ruyl Cramer & Co, op het daartoe door haar gedaan verzoek verleend definitive surseance van betaling, gedurende den tijd van twaalf maanden, aanvang nemende van den dag dat de provisioneele surseance aan haar is verleend, zijnde den Achttienden Maart 1858 en alzoo eindigende op den Achttienden Maart 1859.
Soerabaya, *De Bewindvoerders*,
20 *October* 1858. **J. J. BLANCKENHAGEN**
(1058) **R. MAC MILLAN.**

Blijkens Akte, *op den 19den October* 1858, verleden ten overstaan van den Notaris Mr. T. A. Klinkhamer te Soerabaya, is ontbonden de firma Asschenbergh & Co, opgerigt bij Akte op den 21sten Junij 1856 voor Z. A. Eekhout alhier gepasseerd, tusschen de Heeren Jean François Hackman Asschenbergh en Klaas Buwalda als solidaire vennooten, zijnde bij genoemde Akte van heden de likwidatie van de zaken der firma opgedragen aan de firma Schimmelpenninck & Co en Mr. W. H. s'Jacob Advocaat, beiden te Soerabaija.
Geschiedende deze bekendmaking ter voldoening van art. 31 Wetboek van koophandel,
Soerabaya, T. A. KLINKHAMER.
19 *October* 1858. (1051)

UITVERKOOP A CONTANT.

De goederen der in likwidatie zijnde firma Asschenbergh & Co, worden van heden af uitverkocht tegen verminderde prijzen, *doch alleen à Contant.*
De Heeren K. Buwalda en J. F. Hackman Asschenbergh zijn daartoe met onze volmagt voorzien.
Soerabaya, *De Likwidateuren*,
19 *October* 1858. **SCHIMMELPENNINCK & CO.**
(1052) **W. S'JACOB.**

BENOODIGD

TEN BURELE VAN DEN
Resident van Bezoekie, een KLERK, bekend met de comptabiliteit op een residentie kantoor, op een maandelijksch tractement van *f* 100, kunnende bovendien nog op *f* 25 à *f* 30 's maands aan emolumenten worden gerekend.
Assistent Resident van Panaroekan, TWEE KLERKEN op een tractement van *f* 45 en *f* 25 's maands.
Assistent Resident van Bondowosso, een KLERK op een tractement van *f* 60 's maands, niet onbekend met de werkzaamheden aan het beheer eener onder-kas verbonden.
Degenen die voor de vervulling van eene dier betrekkingen wenschen in aanmerking te komen, worden verzocht zich met *Gefrankeerde* en *eigenhandig geschreven* brieven te wenden aan den Resident van Bezoekie. (1049)

EEN JONG MENSCH, Hollander van geboorte, circa 30 jaren oud, bekend met kantoorwerkzaamheden, Administratie, de Fransche en Duitsche talen, zoekt eene plaats.
Adres bij de Redactie van dit blad, Lett. G.
(1041)

Voor DAMES uit de bovenlanden bestaat gelegenheid ten huize van de ondergeteekende te ACCOUCHEREN.
J. C. BERGMANS,
(1038) *Geb. Wentzel*, Vroedmeesteresse.

TE HUUR

EEN RUIM EN LUCHTIG HUIS, gelegen Straat *Dapoean*, te bevragen bij
J. F. POLACK.
(1064) *Wagenverhuurder.*

TE HUUR

Het door den heer van Gijen, bewoonde HUIS, beoosten *Passar Besaar.*
EN
EEN HUIS, aan de Westhoek van de *Kaliesosok No. 2.*
Bevraagbaar bij
(1065) J. G. NAGEL.

TE KOOP

TIEN AANDEELEN in het PRAAUWENVEER te Soerabaya, bij
(1054) RUYL CRAMER & CO.

EENE HYDRAULISCHE OLIEPERS van 45,000 Ned. ponden drukkeing. Te bevragen en te bezigtigen bij
(1059) E. FUHRI & CO.

ONDERWIJS IN DE TEEKENKUNST

des morgens van 6½— 8 uren,
Nadere informatie bij
(1062) A. DUIJSHART.

---

f 7000.

Disponibel, tegen 7%, voor eerste hypotheek.
Brieven franco, bureau *Oostpost*. (1048)

De ondergeteekenden bevelen zich minzaam aan tot het houden van VENDUTIEN.
(1047) L. W. VAN DER ZWAAN & CO.

HERMITAGE ROUGE, gerenommeerde merk *de la Sizeranne*.
(1060) **GEBR. VAN DELDEN.**

DE TOKO

Van de ondergeteekenden is VERPLAATST naar de Boomstraat, tegenover het Weeshuis, in het huis vroeger geoccupeerd door GEBR. GIMBERG; zij zijn ruim voorzien van alle Soorten Dranken, Provisien, enz. enz. en bevelen zich voortdurend minzaam aan in de gunst van het geëerde publiek.
(1046) L. W. VAN DER ZWAAN & CO.

PAS ONTVANGEN

PER DUIVELAND.
EENE PARTIJ HAMMEN.
(1057) Bij B. H. KUIJPER.

IN COMMISSIE ONTVANGEN

Bij **R. JOOSTEN**, KLEDERMAKER.
A CONTANT.
FIJN ZWART LAKEN.
„ „ SATIN DE LAINE.
„ ZWARTE en GEKLEURDE TRICOT.
(1056)

EEN MACHINIST,

voorzien van goede getuigschriften, biedt zich bij Heeren fabriekanten beleefdelijk aan.
Brieven franco, onder Lr. S.; adres uitgevers *Pas. Nieuws- en Adv.-blad*. (1066)

De Ondergeteekende heeft zich gevestigd te P a s o e r o e a n, om zich te belasten met den ontvangst en afscheep van producten enz., en beveelt zich diensvolgens hiertoe in het vertrouwen van heeren FABRIEKANTEN en KOOPLIEDEN beleefdelijk aan.
(1067) A. VAN DER VLUGT.

J. SCHMIDT.

Kleedermaker, thans te Batavia, heeft de eer het publiek van Soerabaija en deszelfs omstreken te verwittigen, dat hij in de eerste dagen van November e. k. zich in die stad zal vestigen, tot uitoefening van zijn beroep, waarin hij reeds langen tijd te Batavia werkzaam was.

Hij zal medebrengen en altijd voorzien zijn van een ruim en mooi assortiment benoodigdheden voor kleeding en toilet artikelen, als:

Zwart, groen, bronskleurig laken, orika voor rokken, jassen en gekleede Costumes. **Zwarte en gekleurde nouveautés** voor fantaisie kleeding, **Zwart cachemire en merinos** voor Twine, Jacquettes. enz. **vesten**, haute nouveauté, **ruim assortiment** van **Piquè wit, effen, geruit, gestreept**. enz. **vesten royal zwart, effen satijn, otoman noir, grain de poudre**, enz. **vesten valencias, effen, wit, vleeschkleurig, paille, valencias, geborduurd wit en paille, wit geborduurd pique.**

Pantalons nouveautes, zwart en **blaauw laken**; ruim assortiment van **Borduursels** en in relief, ten gebruike van de kleedingstukken der Heeren burgerlijke emploijés, Residenten, assistent Residenten, secretarissen, Controleurs der 1ste 2de en 3de klasse, assistenten bij de cultures 1ste, 2de en 3de klasse.

Voor ambtenaren, **hoeden, degens** en **porte Epsee**, zeer mooi **blaauw** en **wit satijn** voor **Cotuumbroeken, wit casimir** voor vesten, **vilten hoeden, vesten, geassorteerde chaussures, dassen** van alle soorten, **zijden** en **glace handschoenen**, Compleet assortiment van **knoopen** voor fantaisie vesten.

Hij neemt de vrijheid zich aantebevelen in de gunst der heeren bewoners van Soerabaija en omliggende Residentiën en zal de eer hebben, hun later zijne definitive vestiging medetedeelen.
(1042) **J. SCHMIDT.**

J. SCHMIDT Mᴱ. TAILLEUR

Actuellement à Batavia

A l'honneur d'informer le public de Sourabaya et des résidences environnantes, que dans les premiers jours de Novembre prochain il viendra se fixer et s'établir en cette dernière ville pour l'exploitation de son état qu'il a longtemps pratiqué à Paris.

Il apportera avec lui et sera constamment pourvu d'un trés-grand et très-bel assortiment de fournitures, d'habillements et d'articles pour la toilette, tels que Drap Noir, Vert Bronze, Orica, pour habits, redingotes et vêtements habillés.

Nouveautés Noires et de couleurs Variées pour vêtements de fantaisie; Cachemerines et mérinos Noirs pour tiwines et jacquettes etc. etc. etc.

Gilets Haute Nouveauté;

Grand assortiment de Piqué Blanc Uni, Cotelé, Rayé, Clernu etc.

Gilets, Royale Noire, Satin Noir, Ottomane Noir, Grains de Poudre, Gilets Valencia Uni. Blanc, Couleur Chair, paille; Valencia Brodé Blanc et Paille, Piqué Blanc Broché.

Pantalons Nouveautés, Satin Noir et Bleu;

Grand Assortiment de Broderies et Boutons W en relief, pour l'usage de messieurs les employés civils, Residents, Assistent Residents, Secretaires, Controleurs de 1re, 2me et 3me classe, assistants des cultures de 1re, 2me et 3me classe, Chapeaux de Fonctionnaires, Épées et Porte-Épées; Très Beau Satin de Laine Bleu et Blanc pour Pantalons de Costume; Cachemire Blanc pour Gilets.

Chapeaux Feutre, Casquettes, Chaussettes Assorties, Cravates en tous genres, Gants de Soie et Gants glacés; Assortiment complet de Boutons Fantaisie pour gilets et jacquettes.

Il prend la liberté de se recommander à la bienveillance de Messieurs les habitants de Sourabaya et résidences environnantes, et aura l'honneur de leur faire connaitre plus tard son installation définitive.
(1043) J SCHMIDT.

SAMARANGSCHE

GELD-LOTERIJ.

Wordt ter kennisse van belanghebbenden gebragt, dat bij de op den 14den October, ten overstaan van den Notaris A. F. LENS, plaats gehad hebbende trekking der GELD-LOTERIJ, de gestelde Prijzen en Premiën zijn gevallen op de navolgende Nummers:

N°. 639 . . . . *f*	40,000	N°. 18 . . . . *f*	300
„ 232 . . . . „	20,000	„ 577 . . . . „	300
„ 669 . . . . „	10,000	„ 901 . . . . „	300
„ 893 . . . . „	5,000	„ 34 . . . . „	300
„ 427 . . . . „	3,000	„ 197 . . . . „	300
„ 225 . . . . „	2,000	„ 916 . . . . „	200
„ 195 . . . . „	1,500	„ 189 . . . . „	200
„ 145 . . . . „	1,000	„ 683 . . . . „	200
„ 894 . . . . „	600	„ 165 . . . . „	200
„ 80 . . . . „	400	„ 687 . . . . „	200
„ 736 . . . . „	300	„ 706 . . . . „	200
„ 434 . . . . „	300	„ 712 . . . . „	200
„ 959 . . . . „	300	„ 221 . . . . „	200
„ 521 . . . . „	300	„ 648 . . . . „	200
„ 813 . . . . „	300	„ 939 . . . . „	200
„ 967 . . . . „	300	„ 608 . . . . „	200
„ 110 . . . . „	300	„ 403 . . . . „	200
„ 85 . . . . „	300	„ 87 . . . . „	200
„ 149 . . . . „	300	„ 348 . . . . „	200
„ 900 . . . . „	300	„ 84 . . . . „	200
„ 891 . . . . „	300	„ 418 . . . . „	200
„ 863 . . . . „	300	„ 180 . . . . „	200
„ 131 . . . . „	300	„ 599 . . . . „	200
„ 537 . . . . „	300	„ 941 . . . . „	200
„ 366 . . . . „	300	„ 778 . . . . „	200
„ 766 . . . . „	300	„ 545 . . . . „	500
„ 582 . . . . „	300	„ 120 . . . . „	200
„ 897 . . . . „	300	„ 402 . . . . „	200
„ 849 . . . . „	300	„ 404 . . . . „	200
„ 948 . . . . „	300	„ 29 . . . . „	200

De twee Premiën ieder groot *f* 2000.— op de Nummers 167 en 11, zijnde respectivelijk het eerst en laatst uitgekomen Nummer.

Namens de Kommissarissen belast met het beheer der Loterij voornoemd:
De Secretaris,
(1039) H. C. VAN DER WAL.

DEPOT VAN

HOLLOWAY PILLEN EN ZALF.

Verkrijgbaar à Contant bij E. FUHRI & Co, te *Soerabaya*, tot de ondervolgende prijzen: (773)
DOOZEN PILLEN van *f* 1.— *f* 3.— en *f* 5.—
POTTEN ZALF „ „ 1.— „ 3.— en „ 5.—

SOERABAYA, den 21sten October 1858.

Naar wij vernemen zal de heer W. Poolman, als president van de factorij der Nederlandsche Handelmaatschappij te Batavia aftreden, en in die betrekking vervangen worden door den heer J. C Teenge, lid dier factorij, terwijl als lid, in plaats van laatsgenoemden heer zal optreden de Heer P. Beets, agent van genoemde Factorij te dezer stede.

— Wij hebben vroeger in dit blad melding gemaakt van den zeeroof, gepaard met moord en poging tot brandstichting, in den nacht van den vierden op den vijfden April l.l. gepleegd aan de passagiers en opvarenden van de kotter *Srie Bakong*, op de hoogte van Boleling (eiland Balie), en van de arrestatie van de vermoedelijke daders dezer gruwelijke misdrijven.

Deze beschuldigden, zes in getal, stonden op den 15den en 16den dezer maand voor den Raad van Justitie alhier teregt, bij welke gelegenheid het openbaar ministerie werd waargenomen door den officier van Justitie Mr. M. W. Scheltema, terwijl aan de verschillende leden der balie de verdediging der beklaagden was opgedragen.

Uit de voorlezing der Acte van beschuldiging bleek, dat de volgende feiten door het openbaar Ministerie uit de voorloopige instructie in deze zaak werden ontleend.

Dat de kotter *Srie Bakong* te huis behoorde te Sasak, voer onder Lomboksche vlag, en het eigendom was van Soeratie, pembékél van Mataram, dan wel van den jongeren vorst van Mataram.

Dat deze kotter was gehuurd door den Engelschman C. Ahier, om daarmede ten handel te varen.

Dat het gezag dier kotter was in handen van den heer A. M. de Grave van Macassar, zijnde dezelve gevaren van Ampenan (Lombok) naar Badong (Balie) en het naburige Poeloe Serangan, van waar dezelve na gedreven handel terugkeerde naar Ampenan, maar door windstilte en tegenstroom werd genoodzaakt binnen te loopen te Banjoewangie, van welke laatste plaats dezelve na een verblijf van vijf dagen in den vroegen morgen van Zaturdag den 3den April l. l. wederom is vertrokken naar Ampenan, met eene lading bestaande uit olie, huiden, gouddraad, dranken, provisien, schilderijen, zeep, zout, aardappelen, 1,957,200 chinesche keppengs en voor eene aanzienlijke som aan souvereinen en Hollandsche rijksdaalders, terwijl zich aan boord bevonden de heer A. M. de Grave, gezagvoerder, C. Ahier, huurder, de serang Oemar, de djoeroemoedies Sidin, en Oemar de timmerman Sampang, matrozen Laeman, Sariman, Amat en Kadir, de als matrozen dienstdoende passagiers Daeng Mangerang en Oesoep Poerda Apolla, de kajuitsjongen Paeng, de slaaf Badong, drie balinezen als passagiers, benevens de vrouwen van den serang Oemar en van den djoeroemoedie Sidin.

Dat op de reis van Badong naar Banjoewangie de djoeroemoedie Oemar (een der beklaagden) en de matroos Laeman waren verblind door den glans van het goud en zilvergeld dat door de heeren de Grave en Ahier al te onvoorzigtig ten aanschouwe van het volk was geteld, en hadden gedacht op middelen om zich van dat geld meester te maken.

Dat zij daarover in overlegging waren gekomen met de opvarenden eener praauw sappek door hen te Banjoewangie aangetroffen, laatstelijk uitgevaren van Sumbawa, bemand met acht personen, waaronder de beschuldigden Semannah, Basogasar, Daeng Mangerang, Inolla Oewa Soenie, Matannah en Boeloe.

Dat de te Banjoewangie gemaakte afspraak tusschen Oemar en Laeman deze was dat Daeng Mangerang en zekeren Oesoep poea Apolla zouden dienst nemen op de kotter waarop Oemar en Laeman reeds dienende waren, dat de overblijvenden zes opvarenden met de praauw sappek de kotter zouden volgen zoodra deze zee koos, dat Oemar, Laeman, Daeng Mangerang en Oesoep poea Apolla bij nacht op de kotter alles zouden vermoorden wat leefde, dat als dan de sappek op een gegeven teeken zoude komen langs de zijde van de kotter, dat het volk van de sappek dan hunne makkers van de kotter zouden bijstaan, dat men zich zoude toeëigenen alle waarde die aan boord was en dien buit zoude deelen, dat er alzoo bestond eene bende van tien, waarvan vier zouden zijn op den kotter en zes in de praauw sappek, hebbende Daeng Mangerang en Oesoep poea Apolla om aan boord van de kotter te geraken, zich gewend tot den gezagvoerder, den heer de Grave, die hen heeft aangenomen niettegenstaande de tegenwerpingen van den Serang Oemar, dat zij niet op de monsterrol waren ingeschreven, dat hij hen niet kende en dat zij van geene papieren voorzien waren.

Dat de praauw sappek immer de kotter is gevolgd, dan eens zeilende, dan eens roeijende, des daags op eenigen afstand blijvende, en bij nacht zich naderbijhoudende, zijnde zulks zoo voortgegaan tot op den laten zondag avond,

den tweeden dag na het uitzeilen, omstreeks middernacht, met donker weder en weinig landwind, eenige mijlen uit den wal van Beliling, eiland Balie, te welken tijd de sappek zeer nabij was, de Serang Oemar de wacht op het dek had, zittende op het achtergedeelte van den kajuitskap, zeer nabij den djoeroemoedie Oemar, die het roer hield, terwijl Laeman op den uitkijk was voor aan het schip en daar sat te fluisteren met Daeng Mangerang en Oesoep paea Apolla, terwijl ieder onder sliep, onderanderen de beide europeanen en de kajuitwachter in de kajuit, de timmerman Sampang op het kippenhok, de Balinesche passagiers aan dek, de vrouw van den serang in de boot, die aan het dek stond en de djoeroemoedie Sidin met zijne vrouw tegen de boot aan.

Dat alsteen Daeng Mangerang met eene kris, verborgen onder de sarong, die bij hoog om de schouders had opgetrokken naar het achterdek is gegaan, aan den serang, die vroeg wat hij daar te maken had, heeft gezegd dat hij van den djoeroemoedie wilde leeren op het kompas zien en sturen, en na aldus gesproken te hebben den serang op het onverwachts eene stoot met zijne kris in de keel heeft gegeven, waardoor deze achterover wijkende in zee is gevallen.

Dat de aanval op den Serang het sein was voor de slagting, waartoe ook Laeman en Oesoep poea Apolla voor aan het dek met hunne krissen gereed stonden, zijnde te gelijker tijd door Daeng Mangerang den opvarenden van de kotter toegeroepen, dat zij op zouden komen, zijnde daarop gevolgd een geschrei en gejammer, waarvan bij elk der nog levenden de herinnering is overgebleven.

Dat zij die aan het dek waren het eerste zijn afgemaakt, de kajuitsjongen Paeng na eene kristeek ontvangen te hebben over boord is gesprongen; de djoeroemoedie Sidin zijne vrouw naar het vooronder heeft gesleurd en in het duister verborgen, maar zelfs niet verre van haar af door Daeng Mangerang, bijgelicht door Laeman is ontdekt en met eene kris van het leven is beroofd.

Dat de heeren de Grave en Ahier door het angstgeschrei gewekt de kajuit zijn ontvlugt, zijnde Ahier alstoen in het ruim afgemaakt. terwijl de Grave door Daeng Mangerang bijgelicht door Laeman is gevonden in het vooronder, op de kooi van den Serang, vruchteloos om het leven heeft gesmeekt en door Daeng met zijne kris is doorstoken, zoodat het bloed de vrouw van den djoeroemoedie, die in de nabijheid verborgen lag, bespatte.

Dat inmiddels de sappek langs boord van den kotter is gekomen, vier der opvarenden met de wapens in de hand zijn overgeklommen, terwijl de beide overigen in de sappek achterbleven om dezelve langs boord te houden en dezelve te bewaren voor het stooten bij de deining der zee.

Dat de zeeroovers geen menschelijk geluid meer hoorende hebben gemeend dat allen dood waren, in de praauw sappek hebben overgebragt zóó veel als zij daarin bergen konden van de meeste waarde, onderanderen de gouden souvereinen en de zilveren rijksdaalders, een jagtgeweer en andere wapens, de gouden knoopjes van den Serang ens. enz. en vervolgens om hunne gruwelen te verheelen in de kajuit kleederen en andere ligt ontvlambare stoffen hebben bijeengebragt en in den brand gestoken, waarna zij de kotter drijvende en brandende hebben verlaten en met de sappek zijn gevlugt, den buit verdeelende onder hun tienen bij welke gelegenheid een hunner is overhoop gestoken, terwijl het genoeg zaamzeker is dat een tweede later op Sumbawa het leven heeft verloren, toen hij zich tegen zijne vervolgers verdedigde.

Dat aan de slagting is ontkomen de matroos Kadir, welke sich eerst heeft verstoken en daarna met de sloep gered, terwijl de vrouws van den djoeroemoedie Sidin zich mede voor de moordenaars heeft weten te verbergen, de brand in de kajuit heeft gebluscht, en daarin geholpen door den serang Oemar, die zwemmende en klouterende, niettegenstaande zijne wonde weder aan boord heeft weten te komen, de kotter den volgenden ochtend op de reede van Beleling heeft gebragt; alwaar aan boord zijn gevonden negen lijken, dragende onmiskenbare blijken van met kristeken wreedaardig van het leven te zijn beroofd, waarvan zeven van inlanders en twee van Europeanen.

Alle deze feiten werden door het openbaar ministerie gequalificeerd als moord, poging tot moord, roof en poging tot brandstichting, waardoor menschenlevens zijn in gevaar gebragt, een en ander op zee gepleegd, en dienvolgens nadat het verhoor der getuigen en beklaagden was afgeloopen door hetzelve de schuldigverklaring der zes beklaagden aan die misdrijven gerequireerd, met veroordeeling van de beklaagden Oemar, Daeng Mangerang, Semannah en Inalla Oewa Soenie tot de doodstraf en van Matannah en Boelie, welke beide laatste in de praauw waren gebleven tot veertig rottingslagen en twintig jaren dwangarbeid in den ketting.

Nadat door de verschillende verdedigers der beklaagden het woord was gevoerd, heeft de Raad van justitie de uitspraak in deze zaak bepaald op Vrijdag den 22sten dezer, welke uitspraak wij in ons volgend nummer sullen mededeelen.

— Men schrijft ons van Bezoekie het volgende:

Nadat de regering in 1849 de afdeeling Banjoewangie van de residentie Bezoekie had afgescheiden, omdat die residentie voor een geregeld en goed bestuur eene al te groote uitgestrektheid had, en in genoemde afdeeling eenen op zich selfstaanden adsistent resident had geplaatst, ging zij ter verkrijging eener betere regtsbedeeling in 1850 over tot het daarstellen van de Adsistent Residentie Panaroekan en Bondowosso. —

Onder het bestuur van den Gouverneur Generaal Duijmaer van Twist, werd ingezien dat de residentie Bezoekie, nog steeds te uitgebreid was, en erlangde die landvoogd de magtiging des konings tot de afscheiding van de Adsistent Residentie Probolingo, dewelke tot eene Residentie werd verheven; eene maatregel die sedert 1816 — zonder aanwinst van grondgebied — geen voorbeeld heeft.

De tegenwoordige regering de overtuiging erlangd hebbende dat de Residentie Bezoekie, nog steeds onvolledig georganiseerd was, bewerkte de splitsing van de Adsistent Residentie Panaroekan en Bondowosso, in twee Regentschappen elk onder het beheer van eenen Adsistent Resident, ondergeschikt aan den Resident van Bezoekie, en had in de afgeloopene week met de vereischte plegtigheid plaats de installatie van den nieuw benoemden Adsistent Resident van Panaroekan, W. A. Jellinghaus, en den Regent Radhen Ario Soerio Amidjojo. —

Dit kort overzigt strekt tot ondubbelzinnig bewijs van de zorgen der Indische regering voor de belangens der Inlandsche bevolking en van hare zucht om, ook ten koste van groote geldelijke opofferingen, door het nemen van krachtige, de rust en veiligheid verzekerende, maatregelen de welvaart des volks te verhoogen. —

Men schrijft ons van Tosarie dd. 18 dezer:

De Bromo is weder van zijnen stilstand overgegaan tot vreesselijke uitbarstingen, voorafgegaan door hevige onderaardsche geluiden. Massa's groote steenen worden weder uitgeworpen, en schokken gelijk aan aardbevingen worden op een paal afstands waargenomen.

Den 18den dezer heeft in het district Pakies, afdeeling Malang een vreesselijke storm gewoed, waardoor verscheidene wonin gen en loodsen zijn omvergewaaid als:

In de dessa Pakies 9 werkloodsen, behoorende tot het in aanbouw zijnde koffij-pakhuis en eenige bijgebouwen; in de dessa Pakies Lor, 2 passar loodsen. In de dessa Poetjang Songo. 7 huizen en bijgebouwen. In de dessa Soember Soko, 14 huizen en eenige andere kleine gebouwen, in de dessa Soember Lebak eene woning, in de dessa Wendir, 1 huis en bijgebouwen, in de dessa Kradennan (Genitrie) 10 huizen en bijgebouwen, in de dessa Prembon eenige kleine gebouwen en in de dessa Soko Anjar, 5 huizen en bijgebouwen en eenige vruchtboomen.

Bij al deze onheilen heeft men echter geen menschenlevens te betreuren gehad. (*Pas. N. en A. Bl.*)

Pekalongan. — Den 27sten September jl. enstond des namiddags omstreeks 2 ure brand op het suikerétablissement te Kalmatie in het regentschap Batang, waardoor drie bamboezen met atap gedekte ampasloodsen zijn afgebrand.

Het vuur deelde zich vervolgens mede aan twee huizen van de aangrenzende dessa Wates Alit, welker redding door den fellen wind niet mogelijk is geweest.

Door de spoedig aangebragte hulp is echter verdere vernieling voorkomen.

De brand is vermoedelijk ontstaan door vonken uit de schoorsteenen van het kookhuis, door den wind naar het dak van een der ampasloodsen overgebragt.

De schade wordt begroot op *f* 450. (*Jav. Cour.*)

— Men schrijft ons van Amboina, dd. 14 September:

Zoo als in uw blad reeds vroeger is medegedeeld, bestond de naar Nieuw-Guinea bestemde commissie uit de heeren H. D. A. van der Goes, Resident van Banda, G. Roijer, luitenant ter zee 1e kl., commandant van Z. M. stoomschip *Etna*, F. G. Becman, kapitein der infanterie, Dr. J. H. Croockewit, Hz., natuurkundig ambtenaar, terwijl als teekenaar aan de commissie was toegevoegd de heer H. C. B. von Rosenberg, van het topographisch bureau te Batavia.

Dit personeel was, in het begin der maand Maart jl., in zijn geheel te Amboina aanwezig, als wanneer alles in het werk werd gesteld, om de reis zoo spoedig mogelijk te aanvaarden. Daar de, ter beschikking der commissie gestelde, oorlogsstoomboot *Etna* geene genoegzame ruimte tot berging der mede te nemen troepen en koelies aanbood, werd de particuliere bark *Attiat-Toolbarrie* voor de reis ingehuurd, om in dit gebrek te voorzien.

Aan boord der *Etna* scheepten zich de heeren van der Goes en Croockewit in, terwijl de heeren Beckman, von Rosenberg en H. Tissot van Patot (luitenant der infanterie, tevens commandant van het detachement) aan boord der bark embarkeerden. Nadat alles in gereedheid was gebragt. verlieten de bark den 16 Maart en het stoomschip drie dagen later de reede van Amboina en ankerden, den 22sten daaraanvolgende, voor Adi, een eiland aan de Z. W. kust van Nieuw-Guinea en Zuid-West van Kaap van den Bosch gelegen. Na het onderzoeken van het vaarwater daar ter plaatse, werd de reis naar de vaste kust voortgezet en den 25sten Maart bereikt. Hier was het, dat de werkzaamheden der commissie een aanvang namen en werden, binnen eene maand tijds, de belangrijkste punten der kust, van de rivier Karoefa af tot aan de bogt van Lakatia, onderzocht. Van de Karoefa rivier, de Arigoewibaai, de bogt van Sakatia en de Etnabaai werden naauwkeurige kaarten vervaardigd en belangrijke berigten, betrekkelijk land en volk, ingewonnen. Vervolgens werd de reis naar Doreh (N. O. kust) aangenomen, waar de *Etna*, op den 5den Mei, aankwam; de bark arriveerde eerst den 14den daaraanvolgende, daar zij door hevigen tegenwind en stroom, in de Pittstraat en onder de Noordkust van Nieuw-Guinea, in hare reis was belemmerd geworden. In de maand Januarij, was door het Gouvernement van Java naar Doreh gezonden de particuliere bark *Ydroessie*, ten einde steenkolen overtevoeren en tevens met last, tot den 15den April, de komst van de *Etna* te Doreh aftewachten. Daar de *Ydroessie* echter geene berigten van de *Etna* vernam, verliet zij, na verloop van den bepaalden tijd, Doreh en keerde naar Amboina terug.

Dienvolgens vond de *Etna*, bij hare komst te Doreh, genoemde bark daar niet meer ter plaatse, weshalve, na aankomst der *Attiat-Toolbarie*, besloten werd, wegens gebrek aan steenkolen en levensmiddelen, de voortzetting der reis te staken. Terwijl men, ter uitvoering van dit besluit, bezig was het voor den stoom benoodigde hout ten behoeve van de *Etna* te kappen, hield de heer Beckman zich onledig met een strategisch onderzoek van het omliggend terrein. Den 7den Julij was alles tot den terugtogt in gereedheid en men voornemens, den volgenden dag, te zeilen, toen onverwacht de tijding van de terugkomst der bark *Ydroessie* aankwam, die door den Gouverneur der Molucco's onmiddelijk na hare aankomst te Amboina, naar Doreh was teruggezonden.

Dit vaartuig liet dan ook, den 8sten Junij het anker vallen. Na de medegebragte vivres en steenkolen te hebben overgenomen, verlieten de beide schepen, de bark door het stoomschip gesleept, Doreh, om de reis verder Oostwaart, naar de Humboldtsbaai of Teloklentjoe, op 141° O. L. liggende, voorttezetten, waar men op den 23sten Junij aankwam. Hier bevond men zich onder eene geheele woeste en weinig aan verkeer met vreemdelingen gewende, geheel in den natuurstaat levende, bevolking, en ieder dag van ons verblijf daar terplaatse leverde eene épisode op, die aan de reizen van James Cook herinnerde. Dank het onuitputtelijk geduld en de lankmoedigheid, die de bemanning der beide schepen tegen over het wilde en onbeschaafde gedrag der bewoners ten toon spreidde, gelukte het iedere botsing te voorkomen en liep het onderzoek daar ter plaatse, tegen alle verwachting, vreedzaam af.

Na een verblijf van acht dagen in deze belangrijke baai, gedurende welke eene keurige kaart daarvan werd vervaardigd, verliet de bark op den 2den en het stoomschip op den 3den Julij de reede, om de terugreis naar Amboina aan te nemen, alwaar de *Etna* op den 15den en de bark op den 27sten Julij aankwamen. Hiermede was de togt gelukkig afgeloopen, daar men gedurende de geheele reis, niettegenstaande de vele vermoeijenissen, weinig met ziekten te worstelen had en slechts twee personen, een inlandsche militair en een man der ekwipaadje, aan boord der bark, waren overleden. (*Java Bode.*)

DE DJAMBISCHE EXPEDITIE.

In de ns. 68, 73, 76, en 80 der *Javasche courant* zijn eenige voorloopige berigten omtrent de exp ditie tegen Djambi opgenomen. Wij zijn thans in de gelegenheid nadere mededeelingen omtrent deze aangelegenheid te doen.

In de jaren 1833 en 1834 zijn met den toenmaligen sulthan van Djambi, Mohamad Fadar Oedin door het Nederlandsch Indische gouvernement tractaten gesloten, welke echter later bleken wegens de veranderde tijdsomstandigheden niet meer aan de behoeften te voldoen. Ook omdat in deze contracten de souvereiniteit van het Nederlandsch Indische gouvernement over Djambi was erkend en speciaal in dat van 1832 de sulthan en de pangeran Ratoe zoo voor zich, als voor hunne afstammelingen trouw aan het gouvernement hadden beloofd, moest de troonsbestijging van den nieuwen sulthan Ratoe Taba Safioedin, die in 1855 aan zijnen vader is opgevolgd, vergezeld gaan van eene vernieuwde erkenning van de souvereiniteit van het Nederlandsch Indische gouvernement, terwijl de sulthan sich tot eene bloote kennisgeving zijner komst tot den troon bepaalde. Om alzoo in de leemten van de bestaande contracten door een nieuw contract te voorzien en in dit nieuwe contract tevens eene erkenning in bovengenoemden zin van den sulthan Ratoe Taba Safioedin te erlangen, werd in September 1857 de resident van Palembang gelast zich naar Djambi te begeven, ten einde met den sulthan overhet sluiten van een contract te onderhandelen. Aanvankelijk toonde zich de Solthan geheel ongeneigd tot eenige onderhandeling, maar toen het eindelijk tot eene bespreking der inmiddels ontworpen artikelen was gekomen, voerde hij daartegen bedenkingen aan, die voor een groot gedeelte bleken te zijn miskenningen van het souverein gezag van Nederland. Eene formeele verklaring van onwil om met het N. I. gouvernement een nieuw tractaate sluiten, volgde hierop weldra.

Nadat in Maart 1858 door den Gouverneur-Generaal eenen brief aan den sulthan was geschreven, behelzende o. a. dat het N. I. gouvernement niets liever wenschte dan in vrede en vriendschap met Djambi te leven, maar dat deszelfs waardigheid niet dulde zijn laatstelijk door de overeenkomsten van 1833 en 1834 aldaar verkregene regten miskend te zien, zonder in aanmerking te nemen de sedert twee honderd jaren met Djambi bestaan hebbende betrekking, werd op nieuw langs vredelievenden weg beproefd den sulthan tot betere inzigten te brengen door de zending van den resident van Palembang en den ambtenaar Storm van 's Gravesande.

Aan deze beide afgezanten gingen vooraf de waarnemende civiele gezaghebber van Moeara Kompeh en twee geschikte Palembangsche hoofden, om deze tweede en laatste zending des te eerder vruchten te doen dragen. Maar toen den 28sten Mei de resident en de heer Storm van 's Gravesande te Moeara Kompeh landden, troffen zij aldaar hunne voorgangers aan, die hun mededeelden, dat zij na allerlei vergeefsche pogingen om met den sulthan in aanraking te komen, door hem waren aangezegd te kunnen vertrekken, als hebbende zijne intentien in eenen brief aan den Gouverneur-Generaal en aan de in commissie gestelde ambtenaren vervat. Zonder de komst dezer heeren aftewachten, zooals behoorlijk zoude zijn geweest, wilde alzoo de sulthan een einde aan de zaak maken.

In weerwil dezer weinig gerustsellende berigten zetten de resident en de heer Storm van 's Gravesande hunnen togt naar Djambi voort, waar zij, na eene voorloopige bijeenkomst, den 5den Junij met den sulthan, den pangeran Ratoe en eenige andere voorname Djambiezen te zamen kwamen om over de zaak, waarvoor zij gekomen waren,

te spreken. Op de vertoogen dier ambtenaren gaf de sulthan eerst niet anders te kennen dan dat hij de bestaande contracten, als door wijlen zijnen vader gesloten, niet kon veranderen. Ten laatste stemde hij er echter in toe, dat de pangeran Ratoe en eenige andere voorname personen de commissarissen bekend zouden maken met de punten, welke den vorst bezwarend voorkwamen. Maar reeds den volgenden dag liet de sulthan weten, dat hij wenschte zich te houden aan het bestaande contract en dus geene noodzakelijkheid zag om op nieuw te onderhandelen.

Daar de commissarissen begrepen, dat zij na sulke behandeling door langer te beproeven, wat slechts gewapenderhand van den onwilligen sulthan kon verkregen worden, de eer van het N. I. gouvernement in de waagschaal zouden stellen, keerden deze ook zij onverrigter zake terug.

Eene militaire demonstratie tegen Djambi was alzoo noodzakelijk geworden en bij besluit van 16 Julij 1858 no. 22 werd bepaald, dat eene expeditie zal werden gerigt tegen Djambi, ten einde den sulthan uit kracht van Nederlands souvereiniteit en van vroegere contracten, kon het zijn, zonder aanwending van geweld, mits zich daartoe uiterlijk binnen den tijd van tweemaal 24 uren bereid verklarende, te hopen tot vernieuwing van het contract in 1834 gesloten. Tot deze expeditie werden beschikbaar gesteld eene europesche en twee inlandsche kompagnien van het 12de bataillon infanterie, een detachement artillerie voor de bediening van twee Coehoorn-mortieren, een detachement sappeurs van 25 man met de tot die troepen behoorende staven, alles onder het bevel van den majoor der infanterie J. W. C. van Langen. Van de marine werden voor deze expeditie bestemd Z. M. stoomschepen *Groningen*, *Celebes*, *Onrust* en *Admiraal van Kinsbergen*, onder bevel van den kapitein-luitenant-ter-zee Coerier dit Dubekart. Tot het transport der troepen werden koopvaardijschepen ingehuurd. Met de leiding der politieke aangelegenheden werd de resident van Palembang belast.

Nadat deze krijgsmagt den 5den Augustus de reede van Batavia had verlaten en den 8sten daaraanvolgende Muntok had bereikt, waar de resident van Palembang met een 200 tal koeli's zich den 16den Augustus bij de expeditie voegde, arriveerde zij in den avond van 20 Aug. voor de Djambi-rivier. Te Moeara Kompeh werd den 26sten de divisie met drie kruisbooten en 10 soengsangprauwen versterkt, waarna eindelijk op den 2den September de flottille bij de Sedingjang eilanden in het gezigt van de hoofdplaats Djambi ankerde.

Onmiddelijk zond de politieke agent, de resident van Palembang, een zendeling met een brief aan den sulthan, waarin hij hem nogmaals op eene vriendschappelijke wijze vermaande om toetegeven aan de eischee van het gouvernement en hem tweemaal 24 uren als bedenktijd toestond.

Om aan dit ultimatum meer kracht bijtezetten, ging de flottille boven de genoemde Sadindjan eilanden, alzoo digter bij de hoofdplaats ankeren, ook omdat dan eene gunstige gelegenheid tot landen zich aanbood. Juist tegen het einde van den gestelden termijn, ontving de resident een schrijven van den sulthan, waarin deze meldde genegen te zijn om over het tractaat te ondeahandelen en verzocht een paar personen naar Djambi te willen zenden voor nadere besprekingen. Aan dit verzoek werd dadelijk voldaan door de zending van drie Inlandsche hoofden. Maar des avonds kwamen dezen terug met het berigt, dat zij niet waren toegelaten in den kraton van den sulthan; en op alles behalve voegzame wijze ontvangen waren in het huis van zekeren pangeran Soerio Nata Krama, dat de sulthan hen niet te woord wilde staan, en zij met niemand in onderhandelingen zijn kunnen treden. Alleen werd hun na eenige uren wachtens door den pangeran Ratoe namens den sulthan te kennen gegeven, dat deze slechts eenige weinige artikelen van het concept-contract kon aannemen. Ten aanzien der overige artikelen scheen de sulhan ongenegen te zijn in eenige schikking te treden; doch hij zou den volgenden dag nog een paar gemagtigden zenden.

Werkelijk kwamen dezen den 5den September met de boodschap, dat de vorst bij nadere overweging genegen was om nog één artikel van het concept-contract aan te nemen, maar dat hij bepaald weigerde om over te gaan tot eene geheele vernieuwing van het contract.

Inmiddels was het duidelijk geworden, dat de sulthan met deze niets beteekenende onderhandelingen slechts tijd zocht te winnen. Want telkens hoorde men op gong-gong's slaan tot oproeping der bevolking of viel een seinschot van den kraton, en dag en nacht zag men de Djambinezen aan hunne bentings werken. Het was derhalve onraadzaam de onderhandelingen langer te rekken, waarom de resident op denzelfden dag een manifest aan den sulthan deed toekomen, waarbij hij vervallen van den troon werd verklaard, en in eene conferentie met de hoofden der land- en zeemagt den aanval op den volgenden morgen bepaalde.

Met de meeste omzigtigheid waren de noodige maatregelen voor de landing genomen, waardoor deze in den oorlog dikwerf zoo moeijelijke operatie volmaakt goed afliep. Het punt waar de troepen aan wal stapten, was eene zandbank, Het stoomschip *Bennet* ging twee malen heen en terug van de beide transportschepen naar de bestemde landingplaats, telkens een zeker aantal manschappen overbrengende. Ook de kruisbooten en sloepen deden dezelfde dienst. Het debarkeren der eerste troepen in den duister van den vroegen morgen ging zoo ordelijk, zoo stil, dat men op een half kwartier afstand, zelf wanneer men oplettend luisterde en uitkeek, niets daarvan kon hooren, nog zien. Toen de *Bennet* voor de tweede maal naar de landingplaats zijnen last overvoerde, was het reeds dag geworden en zag men de vroeger gedebarkeerde troepen post gevat hebben. Daar er toen geen gevaar meer bestond, dat de landing zoude belet worden, hieven de landingstroepen op dat oogenblik aan boord van de *Bennet*, bij het voorbij stoomen der oorlogschepen een driewerf hoerah! aan, dat even hartelijk werd beantwoord.

Precies ten 7 ure was de geheele troep in de vereischte orde geschaard en juist had de luitenant ter zee 2de klasse Bouricius de noodige verkenningen volbragt, toen het sein tot oprukken werd gegeven, dat naauwelijks door de oorlogschepen was gezien, of deze begonnen statig de rivier hooger op te stoomen.

Het plan van den aanval was, dat de oorlogschepen de bentings welke achtereenvolgende langs de rivier waren opgeworpen eerst zoude beschieten, en dat daarna de landingstroepen deze zoude trachten te veroveren.

In den beginne liet het door de troepen doorteloopen terrein zich ongunstig aanzien, maar gaande weg werd dit beter en beter en was allezins bruikbaar. Het bestond uit een voetpad langs de rivier.

Nadat de troepen ongeveer een half uur voortgemarcheerd hadden, werd een hevig vuur tusschen de flottille en den vijand geopend.

De flottille had zich in de volgende orde in beweging gesteld: de *Celebes* voorop, waar zich de kommandant Courrier dit Dubekart had ingescheept, daarna de *Admiraal van Kinsbergen* en eindelijk de *Onrust*. Al voortstevenende beschoten zij successief de vermelde bentings, die eveneens, nadat zij door de schepen waren gehavend, door de troepen werden ingenomen. In de eerste benting verdedigde zich de vijand woedende, maar hij moest de wijk nemen naar de tweede op een hoogen heuvel, waar de 3de kompagnie tegelijk met de vlugtenden indrong.

Tusschen de 2de en 3de benting werd aanhoudend uit omliggende huizen geschoten, waarom de kapitein Gallas en de luit. ter zee 2de klasse van der Hegge Spies gelast werden deze huizen in brand te steken, hetgeen geschiedde.

Intusschen werd ook van den overkant der rivier uit bentings zoowel op de stoomschepen als op de landingstroepen geschoten. Van de schepen die op dat oogenblik een hevig kruisvuur moesten doorstaan, werd dit vuur krachtig beantwoord en eenige granaatworpen door den 1sten luit. der artillerie Domseler met de meeste bedaardheid en koelbloedigheid toegebragt, deed die stukken welkra zwijgen. Op de *Celebes* werd ook meesterlijk gewerkt en nitmuntend met de stukken gepointeerd.

Nadat de derde benting was ingenomen, hield de voorhoede onder bevel van den kapitein C. M. H. Kroese, halt en sloten zich de gelederen op. De achterhoede en de marine troepen moesten als nu de vervoerde stukken in de rivier werpen of onbruikbaar maken. Na deze korte verandering ging het weder op andere bentings los, tot dat men over hunne ruine tot aan de kraton was voorgerukt. Hier was het voornaamste punt van verdediging des vijands. Zware kogels troffen de oorlogschepen en twee bentings, voorbij de kraton gelegen, rijk van kanon en lilla's voorzien, stortten dood en verderf over de schepen uit. Deze posteerden zich in linie van bataille voor deze sterkten en onderhielden een allerhevigst vuur uit hunne dertigponders en minder geschut, zoowel als uit hunne mortieren. De beide kruisbooten no. 26 en 52, die op sleep der *Onrust* en *Kinsbergen* zich bevonden en zich goed van hunne pligt kweten, bragten daartoe hun deel bij.

Oorverdoovend was het geschutvuur zoo van de schepen als van den vijand, gepaard met het geweervuur nu en dan der landingstroepen en het werpen van granaten in kampongs en bentings.

Toen men eindelijk aan den voet van den kraton stond, lagen reeds 8 veroverde bentings achter de troepen. De flottille had den vijand zwaar geteisterd en vrees en schrik in zijne gelederen verspreid, maar toch bleef hij zich hardnekkig verdedigen. Het scheen, dat hij de woning van zijnen vorst niet wilde ontruimen.

De inrigting van den kraton was zoodanig, dat een storm daarop bijna onmogelijk was, terwijl hij buitendien nog door twee steile en zwaar gewapende voorwerken werd gedekt.

Te vergeefs werden eenige granaatworpen in de kraton gedaan.

Te vergeefs stormden achtereenvolgens de 3de kompagnie, 12de bataillon infanterie, een groot gedeelte der 1ste kompagnie van dat korps en de geheele marine divisie. De achterhoede kreeg door ordonnance op ordonnance bevel met den looppas optérukken om bij zijne aankomst met alle magt onder aanvoering van den kommandant Van Langen zelf nogmaals storm te loopen, want aan terugtrekken viel niet te denken.

Te vergeefs beproefde de kapitein Kroesen de kraton omtetrekken, hetgeen volgens de gidsen door moerassen onmogelijk was.

In die spanning stelden de kapiteins Kroesen en Backerus zich nogmaals aan het hoofd, spraken de troepen eenige woorden van opwekking toe en voor de vierde maal ging het er onder een luid hoerah op los. Zij kwamen tot onder de benting van den kraton, terwijl de marine divisie een der voorwerken vermeesterde.

Verschrikkelijk was het vuur van den vijand.

Een groot aantal werpspietsen werd door hen over de borstwering geworpen, zoodat het wel iets van een regen van lansen had.

Na dit alles had men wel post gevat onder aan den voet van de benting, maar het bleef nog eene moeijelijke onderneming om daar binnen te komen.

Een paar inlandsche fuseliers der keurkompagnie beklommen, gevolgd door den 1sten luitenant Pluim Mentz, den kapitein Backerus en den 2den luitenant de Bruijn elkander helpende, den kraton. Een keurhoornblazer werd er door den kapitein Kroesen opgeholpen en een geweer toegestoken, waarop de kapitein zich met zijne soldaten naar de poort begaf, ze open liet loopen en toen naar binnen stormde. Verschrikkelijk was hier een oogenblik het vuur, doch het gelukte om den vijand uit den kraton te verdrijven en ten 10 ure was men van hem meester.

De bootsmansmaat Ruisendaal, de matrozen 3de klasse Daglooner en Eliam haalden de witte vlag neder, welke sedert de komst der expeditie op de kraton had gewaaid, en heschen de Nederlandsche driekleur, welke onmiddelijk door een salut van de *Celebes* werd begroet.

Nadat dus de kraton genomen, geheel doorzocht en behoorlijk bezet was, hij welke gelegenheid ook het manifest van den Sultan werd teruggevonden, werd de kapit. Gallas gelast om den vijand te vervolgen en de vlak aan de kraton grenzende doesson te doorzoeken, waarbij hem behulpzaam zoude zijn de 2de luit. Rochell met een peloton der 4de kompagnie, terwijl de 1ste luit. Hufels der 1ste komp. zoude post vatten met een peloton dier kompagnie. Aanhoudend werd uit huizen aldaar geschoten. De vijand wilde den luit. Hufels omtrekken, doch zulks werd belet. Omtrent ter zelfde tijd werd de 1ste luit. van Leersum deerlijk en droevig gebrand, als ook een twaalftal Europeanen der 1ste komp. door het ontploffen eener mijn. Zij kwamen naakt en hartverscheurend om te zien in de kraton terug. De vijand koos ook hier het hazenpad en liet vele dooden op het slagveld achter.

Doordien de troepen te veel vermoeid waren om dadelijk verder te gaan, werd hun eenige uren rust gegund. Inmiddels bestookten de stoomschepen den versterkten kraton van den pangeran ratoe en nog eenige verder gelegene bentings. Omstreeks 11½ uur waren deze batterijen geheel tot zwijgen gebragt, echter verliet de vijand hen niet. Om het ontvlugten dier personen te voorkomen, werd de *Onrust* en eene kruisboot boven de bentings op de rivier geposteerd. Des namiddags ten 4 ure werden deze nog niet verlatene verschansingen ingenomen door den kapt. van der Hucht, die tot aan de kraton met orde en bedaardheid de achterhoede had aangevoerd. Alle die versterkingen werden zonder noemenswaardige tegenstand genomen, al de stukken naar beneden in de rivier geworpen of onbruikbaar gemaakt, even als de munitie.

Zoo was dan op éénen dag, dank zij het goede beleid der aanvoerders en het manmoedig gedrag der officieren en manschappen, Djambi gevallen. Voor het dalen der zon van den 6den Sept. was de kraton en alle hare versterkingen in onze magt, terwijl aan de overzijde der rivier door de bevolking reeds omstreeks 11 uur voor den middag overal langs den oever Nederlandsche vlaggen waren geheschen.

Bij de verkenningen op den volgenden dag was alles rustig en allengs kwamen de vroegere bewoners der totaal leeggeloopene plaats schoorvoetend naar hunne woningen terug.

Het verlies aan de Nederlandsche zijde bedraagt 4 dooden, 34 gekwetsten en 1 vermiste. Onder de gekwetsten zijn de 1ste luit. van Leersum en de luit. ter-zee 2de kl. W. Steffens. (*Java Courant.*)

DE BINTANG TIMOR.

Het te Singapore uitkomende dagblad *Bintang Timor* bevat het volgende artikel, waarvan wij eene vertaling hieronder mededeelen:

De Hollandsche papieren van Nederlandsch Indie zijn onophoudelijk in beweging over de zoogenaamde aanmatigingen der Engelschen in den Indischen Archipel. — De Soerabayasche Courant de *Oostpost* van 26 Augustus bevat een langdradig en zeer uitvoerig artikel over Sir James Brooke en zijne loopbaan van af 1838 tot den huidigen dag. — Wij hebben nooit de politiek bewonderd van het Sarawak Gouvernement, noch hebben wij ooit onzen bijval geschonken aan de inhaligheid en aan de neiging, om elke belangrijke tak van handel te monopoliseeren die de administratie van Sir James kenmerkte. — Een elk die met den staat van zaken bekend is, weet dat er voor den vrijen handelaar zeer weinig te Sarawak te doen is, veel minder nog voor iemand die zich in des Radjas gebied zou willen nederzetten. — Doch dit doet thans niets ter zake, onze bedoeling is hier alleen, om den schrijver van het artikel in de *Oostpost* te wijzen op eenige dwalingen in het door hem aangevoerde. — Hij zegt dat toen Sir James Brooke in 1839 Singapore verliet, hij een geheim bezoek bragt aan Celebes en andere plaatsen, zóó geheim dat zelfs het N. I. Gouvernement onkundig bleef van zijne bewegingen. Deze bewering van de *Oostpost* is ten eenemale ongerijmd en toont hoe weinig de schrijver zich er aan heeft laten gelegen liggen, om de waarheid te kennen. De reis van Sir James in het yacht de *Royalist* is reeds voor tien jaren geleden gedrukt en uitgegeven geworden in kapitein Mundy's werk over Borneo en Celebes, hetwelk behalve de beschrijving dier reis, nog eene weluitgevoerde kaart bevat van de golf van Boni (Celebes), waarop de koers van hot vaartuig staat aangeteekend, benevens de voornaamste ankerplaatsen in die groote golf. — Wij kunnen met den besten wil niet veronderstellen dat zulk eene reis van een vreemd schip de argus oogen der Hollanders zou zijn ontgaan. De schrijver haalt ettelijke malen het werk van den heer Keppel aan, getiteld: *a Voyage to the Indian Archipelage*. — Waarom liet hij de beide deelen van kapitein Mundy geheel onvermeld?

Hij zegt verder dat toen Sir James eenmaal behoorlijk geïnstalleerd was als Gouverneur van Labuan, zijn salaris 5000 pond st. 's jaars beliep en dat hij eene gelijke som ontving in zijne hoedanigheid als Consul Generaal van Hare Britsche Majesteit aan het hof van den Sultan te Bruni en als Commissaris van den Radja van Sarawak. Deze bewering is even weinig waar als de eerste. — Het hoogste inkomen van den nieuwen Gouverneur van Labuan, was 3000 pond st. en eene som van 500 pond st. als Britsch Consul in zijn eigen gebied te Sarawak dat op 400 mijlen afstands lag.

Er zijn nog andere verkeerde beweringen in dat lange stuk, doch wij hebben genoeg er van aangehaald om te bewijzen hoe ligt men in dwalingen kan vervallen, wanneer men de zaken eenzijdig behandelt.

De *Oostpost* moest zich onthouden van te grommen tegen de Engelsche ondernemings geest. Wij bemoeijen ons niet met de Hollanders, al onttroonen zij den Sultan van Lingga, al ontwringen zij den beheerscher van Siak door vrees een tractaat, en al vallen zij in het Djambisch gebied, om ook in dat schoone land alleen heer en meester te worden. De Hollandsche staatkunde in de Oost is zoo spreekwoordelijk bekrompen en tevens van zulk eenen openlijk inhaligen en onderdrukkenden aard, waar het de inlandsche vorsten geldt, dat zij blijde mogen zijn wanneer wij daar niet meer van zeggen dan wij thans doen. — Voor ditmaal besluiten wij hiermede, terwijl wij de *Oostpost* aanraden, om voortäan zulke artikelen als het bovengemeldde beter te bestuderen, ten einde niet in zulke grove dwalingen te vervallen als waarop wij hier hebben gewezen.

Het is mogelijk dat de schrijver van het door de *Bintang Timor* bedoelde stuk, hetwelk van Nederlandschen oorsprong is, zich kan vergist hebben omtrent een paar omstandigheden van ondergeschikt belang, doch dit kan aan geen dagblad het regt geven om personen en zaken te verdedigen, welke op het gebied der staatkunde en van het volkenregt niet te verdedigen zijn.

Wij willen dan ook noch over het eene nocg over het andere met de *Bintang Timor* in pennestrijd treden, maar vonden deze proeve van polémiek van het Britsch Indische dagblad te uitheemsch, om dezelve geheel onvermeld te laten.

Redactie.

GEBOORTEN, HUWELIJKEN EN STERFGEVALLEN.

Bevallen:

M. C. Duperron geb. Menu, D. Breda 15 Aug. — H. A. L. Kamp geb. van Kraaijenoord, Z. Probolingo 3 Oct. — M. Woesthoff geb. Muller, D. Riouw 3 Sep. — W. J. H. L. Fraissinet geb. Hancke, Z. Poerworedjo 29 Sept. — A. C. C. Knaud geb. Fisser, Z. Batavia 6 Oct. — C. F. G. Brassinga geb. Bruijninga, Z. Batavia 9 Oct — S. J. E. van der Tuuk geb. Loth, Z. Magettan (Madioen) 26 Sept. — J. Mehlbaum geb. Caron, D. Samarang 3 Oct. — R. A. Mangold geb. van Groll, Z. Tjandie 9 Oct. — M. T. C. Smitt geb. Bouwer, Z. Sourabaya 15 Oct. — C. Kocken geb. Resner, D. Breda, Augustus.

Getrouwd:

E. H. W. Ubbens met W. A. E. P. J. Verstege, Willem I 30 Sept. — Jonkh. P. A. van Beresteijn met E. A. Gaymans, Batavia 6 Oct.

Overleden:

De weduwe J. C. Schultze geb. Thierens 70 j., Kalie Bagor (Banjoemaas) 2 Oct. — A. M. C. Muller geb. Geesdorp, Samarang 1 Oct. — J. P. T. Sijthoff, Batavia 3 Oct. — W. Dennison, 70 j Cheribon 2 Oct. — D. L. Bogaardt geb. Basset, Samarang 10 Oct. — P. Amiot, geb Kol, Breda 6 Aug.

VERTREKKENDE PERSONEN.

H. D. van Gennep. — F. W. Sijthoff en familie. — Louis Kniffler.

VERTROKKEN.

9 October. Het Ned. schip *Jozepha Louisa*, gezagv. T. D. Nap, naar Rotterdam.

11 October. Het Ned. schip *Jacoba Christina*, gezagv. J. C. Bok, naar Amterdam.

13 October. Het Nederl. schip *Grootmeester Nationaal*, gezagv. A. T. Giesse, naar Amsterdam.

SCHEPEN LIGGENDE TER REEDE.

Alcor, Triton, Petronella Catharina, J. C. Schotel, Little Tot, Krabbe, Bantam.

Uitvoer van Pasoeroean van den 9den tot en met den 16den October 1858.

Naar Rotterdam met het Ned. schip *Jozepha Louisa*, gezagv. T. D. Nap.

1471 kanassers gouv. suiker weg. $5000^{19}/_{100}$ picols, en 2140 balen kofij weg. 2140 picols.

Naar Amsterdam met het Ned. schip *Jacoba Christina*, gezagv. J. C. Berk.

1288 kanassers gouv. suiker weg. $4400^{46}/_{100}$ picols, 4110 balen koffij weg. 4110 picols.

Naar Amsterdam met het Nederl. schip *Grootmeester Nationaal*, gezagv. A. T. Giesse.

2248 kanassers gouv. suiker weg. $7823^{14}/_{100}$ picols en 5280 balen gouv. koffij weg. 5280 picols.

Aan- en Uitvoer te Soerabaija van den 18den tot en met den 20sten October 1858

AANVOER.

Van Batavia per het Nederl. schip *Reinhard*, gezagv. Berkelbach, agenten Schimmelpenninck & Co.

20 vaatjes boter, B. J. van Eck en Co; 636 staven ijzer, 40 bossen band ijzer, 224 kelders lijn-olie, 3/2 en 13/4 ledige pijpen, 129 bn. en kisten manufacturen, Schimmelpenninck & Co; 1 kistje houten modellen, B. Kopersmit & Co; 5 collis diversen, Order.

Van Banjermassing per de Ned. Ind. bark *Fathool Wahap*, gezagv Sech Aboebakar Basaid, agent Gezagv.

1382 stuks planken, 82 picols zw. dammar, 2840 stuks kadjang matten, 19 650 stuks maloekoematten, 75 kisten en balen manufacturen en eenige kleinigheden, diverse Personen.

Van Makasser per het Ned. Ind. schip *Jeanette Maria*, gezagv L. G. Danekes, agent Gezagvoerder.

5 kisten lijnwaden, B. J. van Eck en Co; 2 balen en kisten manufacturen, 40/2 en 17/1 vaten meel, Schimmelpenninck & Co; 3 pakken oud koper, McMillan Marten & Co; 90 fleschen kaijoe poetie-olie, 4 dozijn roode vischjes, De Vos; 17 picols was, 45 paarden, 94 kistjes zeep, 5 vaten meel, diverse personen en eenige goederen bestemd voor Batavia en Samarang.

Van Pasier (Borneo) per de Nederl. Ind. bark *Dennok Bintang Baralee*, gezagv. Mohamat Taer, agent Gezagvoerder.

35 000 bossen rotting, 270 pakken trassie, 30 katjes oud koper, 30 katjes was, 30 katjes schildpad, 10 katjes vischlijm en kleinigheden, Gezagvoerder.

Van Pasier (Borneo) per de Ned. Ind. bark *Fathool Salam*, gezagv. Hadjie Abdul Kariem, agent Gezagv.

$8^{80}/_{100}$ picols koperwerken, 3 picols was, 43,000 bossen rotting en kleinigheden, Gezagvoerder.

UITVOER.

Naar Goam per het Eng. schip *Agamemnon*, gezagv. Thomson. Ballast.

Naar Amsterdam via Bezoekie per het Ned. schip *Ortelius*, gez. F. H. Groot.

3000 picols koffij, 892 schuitjes tin wd. 458 picols N. H. M.

Naar Riouw en Singapoera per de Ned. Ind. brik *Goansien*, gezagv. Ong Kisiai.

1380 picols rijst, 1650 picols oliekoeken, 500 sp. matten en kleinigheden, diverse Arabieren.

Naar Nederland per het Zweedsche schip *Ellida*, gezagv. G. Godberson. $1801^{15}/_{100}$ picols suiker, 40 picols rotting, Fraser Eaton & Co; $3317^{18}/_{100}$ picols suiker, Schimmelpenninck & Co.

Naar Engeland per het Eng. schip *Strathfildsaije*, gezagv. W. McNeuw.

11623 $^{89}/_{100}$ picols suiker, $117^{84}/_{100}$ picols rotting, Adam & Co.

Naar Nederland via Panaroekan per het schip *Ulij-ses*, gezagv. J. Schout.

970 schuitjes tin wd. 500 picols, N. H. M.

Naar Berneo per de Ned. Ind. bark *Fathool Wadoet*, gezagv. Said Taha.

150 picols rijst, 1 kist zw. katoen, 4 ijzeren kanonnen, 50 ijzeren kogels, diverse Arabieren.

SCHEEPSBERIGTEN.

Aangekomen Schepen te Soerabaya.

Datum.		Vlag.	Namen der Schepen.	Gezagvoerders.	Van
October	16	Nederlandsche	Duiveland.	J. C. Viersma.	Batavia.
"	17	Zweedsche	Charlotte.	C. J. Clase.	"
"	—	Nederl. Ind.	Fathool Wahap.	Sech Aboebakar Basaib.	Banjarmassing.
"	—	" "	Jeannette Maria.	L. G Danekes.	Makasser.
"	18	Nederlandsche	Isaac de Costa.	H. C. Loschen.	Batavia.
"	—	Nederl. Ind.	Ammana Tulbarie.	Sech Hamoot bin Mohamat Bantak.	Padang.
"	—	Nederlandsche	Professor Suringar.	G. H. Sneltjes.	Batavia.
"	—	Engelsche	Eskorte.	S. Pepper.	Sijdneij.
"	—	"	Sophia Fraser.	T. K. Wilson.	Ampenan.
"	19	Z. M.	Stoomschip Medusa.	Luitenant ter zee 1 kl. A. N. L Koops,	Batavia.
"	—	Nederl. Ind.	Krabbe.	Mardam.	Passoeroewan.
"	—	" "	Elmasshoor.	Said mohamat bin Aloei Segaf.	"
"	—	" "	Dennok Bintang Beralee.	Mohamat Taheer.	Passeer.
"	—	" "	Fathool Salam.	Hadjie Abdul Karim.	"

Vertrokken Schepen van Soerabaya.

Datum		Vlag	Namen der Schepen	Gezagvoerders	Naar
October	16	Z. M.	Stoomschip Merapie.	Kapt.-luit.-ter-zee J. J. Westerouen v. Meeteren.	Koers om de Oost.
"	—	Nederl. Ind.	Bintang Tjaigoan.	Ong Kanghan.	Balie (Badong.)
"	—	" "	Goansien.	Ong Kesoey.	Riouw via Grissee.
"	17	Zweedsche	Ellida.	G. J. Godbergsson.	Nederland.
"	18	Nederlandsche	Ulijsses.	J. Schout.	Idem via Panaroekan.
"	—	Engelsche	Strathfieldsaije.	W. Mc. Newd.	Engeland.
"	19	Nederl. Ind.	Djabeer.	Mohamat.	Singapore via Probolingo.
"	20	Nederlandsche	Minerva.	J. A. van Boven.	Nederl. via Probolingo.

In lading liggende Schepen te Soerabaya.

Vlag.	Namen der Schepen	Gezagvoerders	Bestemming	Agenten
Nederlandsche	Stad Schiedam.	T. Wulp.	Inreparatie.	Fraser Eaton & Co.
"	Beatrix.	Van der Wijck.	Onbepaald.	" " " "
"	Isaac da Costa.	Lorchen.	"	" " " "
"	Louise Jacoba Johanna.	Baumgarten.	In Reparatie.	" " " "
Zweedsche	Charlotte.	B. Clark.	"	" " " "
Amerikaansche	Escort.	Pepper.	Onbepaald.	" " " "
Nederlandsche	Drie Vrienden.	L. P. Andersso.	"	" " " "
"	Catharina Wilhelmina.	T. H. Popken.	Onbepaald.	B. J. van Eck & Co.
Bremer	Post.	Wiegand.	"	" " " " "
Bremer	Emigrant.	Andressen.	Onbepaald.	Wm. Mathieu & Co.
Nederlandsche	Jacob.	Börger.	"	" " " "
Hamburg	Wiedermann.	Kalcklöser.	Golf van Perzie.	" " " "
Nederlandsche	Jan Schouten.	Coening Meijer.	Onbepaald.	Schimmelpenninck & Co.
"	Zaanstroom.	Schaap.	"	" " "
"	Reinhardt.	Berkelboch.	"	" " "
"	Amazone.	Abbing.	Nederland.	" " "
"	Phoenix.	Johanssen.	"	" " "
"	Catharina Wilhelmina.	Popken.	Onbepaald.	Ruyl Cramer & Co.
"	Laurens Koster.	Koenen.	"	" " " "
"	Everdina Elisabeth.	Tonjes.	"	" " " "
"	Christiaan Huijgens.	Van Katwijk.	Nederland.	J. F. van Leeuwen & Co.
"	Delftshaven.	Schaap qq.	Onbepaald.	B. Kopersmit & Co.
"	Schoonderloo	Kruijh.	"	" " " "
"	Calijpso.	Nolles.	Nederland.	" " " "
Nederl. Ind.	Stoomschip Macasser.	Smith.	In reparatie.	" " " "
" "	" Banda.	—	Idem.	" " " "
" "	" Padang.	Schippers.	Onbepaald.	" " " "
Nederlandsche	Tonia.	Zeeman.	Nederland.	" " " "
"	Economist.	J. C. S. Olivier.	Amsterdam.	W. W. Cook & Co.
"	Atlas	Bakker.	"	P. Kervel & Co.
"	Ortelins.	De Groot.	"	" " " "
Engelsche	Anne Foster.	Clarke.	Engeland.	McMillan Marten & Co.
"	Strathfildsaije.	McNear.	"	" " " " "
Nederlandsche	Europa.	S. G. Tromp.	Nederland.	Anemaet & Co.
"	Twee Anthonijs.	C. von Rijn van Alkemade.	"	" " "
Zweedsche	Charlotte.	Jave.	"	Adam & Co.
Nederlandsche	Louise Antoinette.	McKenzie.	Onbepaald.	" " "
Engelsche	Hevri Winch.	Cottam.	China.	" " "
Ned. Ind.	Fearnot.	McKenzie.	Onbepaald.	" " "

Aangekomen Passagiers.

Met de brik *Jeannette Maria*, de heer de Vos, en Jongeheer Vrijhoff.

Met het stoomschip *Medusa*, de heer A. J. Bouduin.

SCHEPEN LIGGENDE TER REEDE.

Z. M. wachtschip Batavia; de stoomschepen Ardjoeno, Gedeh en Medusa; de schoenerbrik Banda; de schepen Dominion, Zaanstroom, Catharina Wilhelmina, Strathfielssaije, Emigrant, Adèle, Djoedool Moebarak, Europa, Monsoon, de Stad Schiedam, Tonia, Phoenix, Amazone, Notre Dame des Victoires en Ammana Tulbarie; de stoomschepen Banda, Makasser en Padang; de barken Fathal Ma-ān, Saijan Maskour, Economist, Henry Winch, Resident van Son, Jan Schouten, Laurens Coster, Jacob, Beatrix, Salma, Drie Vrienden, Christiaan Huijgens, Delftshaven, Schoonderloo, Louise Amtoinette, de Twee Anthonijs, Calypso, Atlas, Wiedeman, Louisa Jacoba Johanna, Everdina Elizabeth, Madina, Minerva IJenten Banjermaas, Elisabeth, Duiveland, Charlotte, Fathool Wahap, Isaac de Costa en Escorte; de brikken Renganees, Reinhardt, Jeannette Maria, Professor Suringar en Sophia Fraser; de schoeners Sarie Tengaroong, Hiatlie; Attaief, Hoseeng, Fearnot, Shirazee, Moestarie en Almok Tasam,

PASOEROEAN.

AANGEKOMEN.

9 October. Het Ned. schip *Petronella Catharina*, gezagv. F. Hagen, van Soerabaya.

12 October. Het Nederl. schip *J. C. Schotel*, gezagv. G. B. van Beest Holle, van Soerabaya.

4 October. De Ned. Ind. kotter *Little Tot*, gezagv. Katjoong van Soerabaya.

13 October. Het Ned. schip *Bantam*, gezagv. B. G. van der Bolck, van Soerabaya.

15 October. De Ned. Ind. kotter *Krabbe*, gezagv. Mardam, van Soerabaya.

Marktprijzen.

SUIKER N°. 16 per picol ƒ $17^{1}/_{2}$ à ƒ 18.—
KOFFIJ per picol. ƒ 30.—
RIJST (CARGA) per kojang ƒ 110 à ƒ 120.—
Id. (WITTE) " " ƒ 135 à ƒ 150.—
KOBIHUIDEN per 100 st. ƒ 200 à ƒ 250.—
ARAK per legger. ƒ 50.—
OLIE (KLAPPER) ƒ 15.—
OLIE (KATJANG).
KADJANG MATTEN.
ROTTING. ƒ 8.—
WISSELKOERS Pari.

PROTESTANTSCHE EEREDIENST.

Zondag den 24sten October 1858, 's morgens ten half 9 ure.
Voorbereiding voor het H. Avondmaal.
Ds. SCHIFF.

De inteekening in Nederland kan geschieden bij M. WIJT & Z. te *Rotterdam*, bij L. VAN BAKKENES & Co te *Amsterdam* en W. J. VAN HAREN NOMAN te *Leiden*.

GEDRUKT BIJ E. FUHRI & CO TE SOERABAYA.